

ЧУМХУРИИ ТОЧИКИСТОН
ДОНИШГОҲИ МИЛЛИИ ТОЧИКИСТОН
ФАКУЛТЕТИ ФИЗИКА

«Тасдиқ мекунам»
Проректор оид ба илм, профес-
сор
_____ Сафармамадзо-
да С.М.
«_____» _____ со-
ли 2021

ҲИСОБОТ
ОИД БА НАТИЧАҲОИ ФАҶОЛИЯТИ ИЛМИЙ-ТАҲҚИҚОТИИ
ФАКУЛТЕТИ ФИЗИКА ДАР СОЛИ 2021

Ҳисобот дар ҷаласаи Шурои
олимони факултет 12-уми ноябри
соли 2021 тасдиқ карда шудааст

МУРАТТИБ:
муовини декан оид ба илм ва
робитаҳои байналмилалӣ,
н.и.ф.-м., дотсент
Шарипов Ҷ.Г.
Душанбе – 2021

ПЕШГУФТОР

Дар соли 2021 тадқиқоти илмии бучавӣ дар 10 кафедраи факултет мувофиқи нақша аз рӯи 9 самт, 9 масъала ва 10 мавзӯи илмӣ иҷро гардидаанд. Дар иҷрои он устодон, кормандон ва аспирантон, унвончӯён, доктор Ph.D иштирок мекунанд, ки дар маҷмӯъ 86 нафар ҳастаанд, аз ҷумла 14 нафарашон доктори илм (1 академики АМИ Т, 1 узви вобастаи АМИ Т ва 1 узви вобастаи АТ Т), 38 нафар номзади илм (32 дотсент, 1 муаллими қалон, 5 асистент), 23 нафар устодони бе унвон (3 муаллими қалон, 20 асистент), 2 нафар аспирант (1 рӯзона, 1 ғоибона) 3 нафар унвончӯ ва 5 нафар доктор Ph.D мебошанд.

Тибқи фармони ректори ДМТ аз санаи 31.08.2020 мутобиқи банди 53-и “Оиномаи Дошишгҳи миллии Тоҷикистон” таҳти №208-07 зинаи магистратура дар факултети физика ба ихтисосҳои физика 10 (5 нафар бучавӣ, 5 шартномавӣ), ихтисоси метеорология, стандартизатсия ва сертификатсия 9 (4 нафар бучавӣ, 5 шартномавӣ) қабул гардидаанд.

Рӯзи 30-уми январи соли 2021 аспиранти кафедраи физикаи ҳаста Файзулоев И.Ҳ. лоиҳаашон таҳти “Лазерный датчик смещения на основе полимерно-жидкокристалических” дар озмуни корҳои беҳтарини иннаватсионӣ байни хонандагони литсей, дошишҷӯён, аспирантон, докторантон ва ҳайати устодони кормандони ДМТ ҷои аввалро ишғол намуда, ки бо дипломи “Дараҷаи 1” сазовор гардидаанд.

Рӯзи 12-уми апрели соли 2021 дар кафедраи астрономияи факултети физикаи ДМТ семинари илмӣ-амалӣ таҳти унвони “Фатҳи Кайҳон” баҳшида ба 60-умин солгарди аввалин парвози Инсон ба Кайҳон гузаронида шуд. Дар ҷаласа декани факултет Солиҳов Д.Қ., муовини декан оид ба илм ва равобити байналмилаӣ Шарипов Ҷ.Г., муовини декан оид ба таълим Лутфиллоев Н., мудири кафедраи физикаи умумӣ Ақдодов Д.М., дотсентони кафедраи физикаи умумӣ Муҳаммадҷонова М.Б., Гулов Б., меҳмонон аз Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон – Нарзиев М.-сарҳодими илмии шуъбаи ҷирмҳои байнисайёравии Институти астрофизика, Буриев А.М.-мудири шуъбаи физикаи кометаҳо ва астероидҳои Институти астрофизика, Шоёқубов Ш.Ш.-сарҳодими илмии шуъбаи манбаҳои энергияҳои барқарор-шавандай Институти физикаю техникаи ба номи С.У.Умаров, Замонов М.З.-дотсенти кафедраи информатика ва Ҳикматгулоев С.Ҷ.-муаллими қалони кафедраи физика ва математикаи Дошишгоҳи славянини Русияву Тоҷикистон, мудири кафедраи астрономия Сафаров А.Ғ. дар якҷоягӣ бо устодону кормандон ва магистрону дошишҷӯёни ихтисоси астрономия ва физикаи умумӣ ширкат доштанд. Ҷаласаро декани факултет профессор Солеҳов Д.Қ. кушода устодону дошишҷӯёро ба “Рӯзи кайҳоннавардон”, ки ҳамасола дар кафедра ҷаҳонгирифта мешавад, табрик гуфтанд. Давлат Қувватовиҷ иштироқдоронро бо мақсади гузаронидани чунин ҷамъомад ва масъалаҳои гузошташуда шинос намуда, қайд намуданд, ки кафедраи астрономия дар гузаронидани маҳфилу семинарҳо, конференсияҳои ҷумҳуриявию байналмилаӣ ва олимпиадаҳо назаррас аст. Устодони кафедра дар якҷоягӣ бо олимони Институти астрофизикаи АИ ҶТ ва ба-

заҳои илмии он имконияти хуби тайёр намудани мутахассисони соҳаро доранд. Имсол донишҷӯи курси 3-юми ҳамин ихтисос Шокириён Ф. ба-рои дарёфти «Ҷоми академия» дар соҳаи астрономия сазовори ҷойӣ якум гашт, инчунин таҳти роҳбарии Сафаров А.Ғ. донишҷӯи курси 2-юми факултети механикаю математика Тоиров Д. ғайритахассусӣ дар «Ҷоми академия» сазовори ҷойҳои якум ва диплому Ҷоми Академия соҳиб гаштанд.

Муовини декан оид ба илм ва робитаҳои байналмилалӣ Шарипов Ҷ.Г. дар баромади худ қайд карданд, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон иқлими астрономии хуб дошта, дорои се расадхонаҳои сатҳашон гуногун ва беш аз 300 шабҳои мушоҳидавӣ дорад. Ҳоло кафедраи астрономияи ДМТ ва Институти астрофизикаи АИ ҶТ имкониятҳои моддӣ-техникӣ ва ақлонии тайёр намудани мутахассисони соҳаи астрономияро доранд. Ҳамасола ҷалби мутахассисони соҳаи астрономия аз Институти астрофизика ба семинар ин яке аз роҳҳои ҷалб намудани донишҷӯён ба корҳои илмӣ мебошад.

Мудири кафедра Сафаров А.Ғ. дар суханронии худ доир ба омода намудани қадраҳои баландихисос аз рӯи самти астрономия ва магистрҳо қайд намуданд, ки имрӯзҳо раванди таълим дар кафедра ҷоннок карда шуда, корҳои амалию лабораторӣ таҳқим дода шуда истодааст. Вобаста ба таҳқим башҳидани корҳои амалии донишҷӯён Созишнома ба Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва Институти астрофизикаи АИ ҶТ таҷлили назар карда шуда, имсол донишҷӯён ба таҷрибаомӯзи ба Расадхонаи байналмилалии астрономии Санглоҳ сафарбар карда мешаванд. Қайд карда шуд, ки самтҳои асосии тадқиқоти илмии Институти астрофизика омӯзиши Ҷирмҳои хурди Системаи офтобӣ ва ионосфераи Замин ба ҳисоб меравад. Аз ин рӯ дар ин самт се масъала таҳқиқ карда мешаванд: «Ҷирмҳои байнисайёравии Системаи офтобӣ ва моддаҳои метеорӣ», «Ҳосияти физикию химиявии астероидҳову кометаҳо ва равандҳои фаъоли дар ҳастаи кометаҳо гузаранда» ва «Эффектҳои ионосферӣ бо мақсади ошкор намудани заминчумбиҳои шадид». Натиҷаи корҳои олимони тоҷикро Иттиҳоди байналмилалии астрономҳо дар соҳаи астрономия ба назар гирифта, сайёраҳои хурди Низоми офтобиро бо номи «Тоҷикистон», «Расадхонаи астрономии Ҳисор» ва ба номи 8 олимони пешбари Институт номгузорӣ карданд.

Дар суханронии худ сарҳодими илмии шуъбаи манбаҳои энергияҳои барқароршавандай Институти физикаю техникаи ба номи С.У.Умаров Шоёқубов Ш.Ш. доир ба таҷрибаҳои гузаронида дар Институти физикаю техника ва баъдан дар Расадхонаи астрономии Ҳисор муфассал маълумот доданд. Қайд карда шуд, ки дар асоси таҷрибаҳои гузаронидашуда наздик ба шароити қайҳонӣ кометаҳои сунъи соҳта шуда, онҳоро солҳои тӯлони зери омӯзиш қарор доданд.

Баъдан дар семинар донишҷӯён дар бораи Парвози Ю.А. Гагарин ва дастовардҳои имрӯза дар соҳаи Кайҳон маърӯзаҳои илмӣ ироа намуданд. Дар бахши сеюми семинар магистрҳои дар байни донишҷӯён бозиҳои астрономиро ба роҳ монданд, ки аз қабили саволҳои ҷолиби астрономӣ, ҷистонҳо, красворди астрономӣ ва ғ. дар бар мегирифт.

Мақсади асосии семинари илмӣ-назариявӣ ин ҷалби донишҷӯён ба корҳои илмӣ буда ҳамасола дар нимаи аввали моҳи апрел гузаронида мешавад. Дар интиҳо Сафаров А.Ф. меҳмонон ва устодону шогирдонро бо иди қасбиашон бори дигар табрик намуда, ба онҳо дар корҳои оянда бурдбориҳоро таманно намуд.

Дар асоси нақшай ҷорабиниҳо конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-назариявии ҳайати устодону кормандони ДМТ баҳшида ба ҷаҳонҳои 30-солагии Истиқоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, 110-солагии Шоири ҳалқии Тоҷикистон, Қаҳрамони Тоҷикистон Мирзо Турсунзода, 110-солагии Нависандаи ҳалқии Тоҷикистон Сотим Улуғзода ва «Бистсолаи омӯзиш ва рушти фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзи дар соҳаи илму маориф (солҳои 2020-2040)» баҳшида шудааст, ба ҳафтai ҷоруми моҳи апрел, яъне аз 20-ум то 27-ум мувофиқ омад.

Дар ҷаласаи ифтитоҳии он, ки рӯзи 20-уми апрели соли 2021 дар бинои марказӣ бо иштироки тамоми устодони кормандони ДМТ баргузор гардида, ки сухани ифтитоҳии ректори ДМТ, д.и.и., профессор Ҳушваҳтзода Қ.Х. оғоз намуданд ва баъдан маърӯзачиён д.и.и., профессор Исайнов Ҳ.Р. дар мавзӯи «Иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон: 30 соли дастовардҳо маамоҳои рушти устувор», декани факултети муносибатҳои байналхалқии ДМТ н.и.т., дотсент Самиев Ҳ.Д. дар мавзӯи «Истиқололияти давлатӣ ва дурнамои рушди давлатдории Тоҷикистон», узви вобастаи АМИТ, д.и.ф., профессор Кӯчарзода А. дар мавзӯи «Мирзо Турсунзода – сафири сулҳ», д.и.ф.-м., профессори кафедраи геология ва иқтилоғи конҳои қанданиҳои фоиданоки факултети геологияи ДМТ Каримов Ф.Ҳ. дар мавзӯи “Таҳқиқоти муосири геофизикӣ” ва д.и.т., Сайфуллои Мулоҷон дар мавзӯи «Тоҷикон»-и Бобоҷон Faфуров ва марҳилаҳои ҳудшиносии Тоҷикон баромад намуда, ҳозиринро ба дастоварҳои муҳими ин соҳа ва муҳимијату афзалияти он дар оянда шинос намуданд, ки ин боиси ифтиҳор буд.

Дар ҷамбости конференсияро ректори ДМТ, д.и.и., профессор Ҳушваҳтзода Қ.Х. оғоз намуданд ва баъдан маърӯзачиён фекани факултети филологияи ДМТ, д.и.ф., профессор Сироҷиддини Эмомалӣ дар мавзӯи «Тасвири муҳити хонавода дар насири Сотим Улуғзода», д.и.ҳ., профессор Раҳимова М. Дар мавзӯи «Хосиятҳои биологии комплексҳои металҳои интиқолӣ ва ҷабҳаҳои татбиқи онҳо», н.и.т., дотсент Абдуллоева М.А. дар мавзӯи «Бемории сил: муаммои ҷаҳонӣ ва ҳалли мултисоҳавии он», н.и.б., ассистент Пулов Ф.Ҳ. дар мавзӯи «Муқаммалсозии технологияи истеҳсоли ваксинаи Поливалентӣ бар зидди клостридиозҳо», ва магистри соли 2-юми ихтиноси «Идораи давлатӣ ва ҳуқуқ»-и кафедраи ҳуқуқи конститутсионии факултети ҳуқуқшиносии ДМТ Бобоев Ф.А. баромад намуда авзалияти рушди кишоварзии ҷумҳуриро шарҳ дод.

Конференсияи мазкур барои ҳайати устодону кормандони факултети физика бошад, рӯзи 22-ум ва 24-уми апрели соли 2021 рост омад, ки ин ҳам бошад рӯзи 22 апрели соли 2021 соати 13⁰⁰ баҳши «физика, астрономия, радиофизика ва электроника» магистрон буд, ки дар синфҳонаи 527-уми факултети физика баргузор гардида, ки дар асоси

барнома 16 маърӯзаро дар бар гирифта, раиси он н.и.ф.-м., дотсент Хошаев Ю.П. ва котиб асистент Гаворов Ф. буданд. Дар маҷмӯъ аз 16 мақолаи Пешниҳод шуда, ҳамаи онҳо ироа гардиданд. Ҳамаи маърузаҳои ироашуда ба воситаи тахтай электронӣ ва проектор муаррифӣ карда шуданд. Маърӯзаҳои шунида шуда ба соҳаҳои бахшҳои мухталифӣ астрономия ва астрофизика, тадқиқоти сайёраҳо, тағиирёбии иқлим аз хурӯчи Офтоб, қисматҳои алоҳидаи физикаи назариявӣ, физикаи ҳаста, Ҳамтаъсироти нейтронҳои Ҳарорати ба объектҳои биологӣ, метрологияи стандартикунонӣ ва сертификат, ҷисмҳои саҳт, ва дигар соҳаҳои физика бахшида шуда буданд.

Аз 16 маърӯзай Пешбини гардида ҳамаи онҳо шунида шуд.

Барои ҳайати устодону кормандони факултети физика бошад, рӯзи 23 апрели соли 2021 соати 13⁰⁰ дар ду бахш баргузор гардид. Бахши аввал ба «физикаи муҳитҳои конденсӣ» бахшида шуда, рӯзи 23-юми апрели соли 2021 соати 13⁰⁰ дар синфҳонаи 404-уми факултети физика баргузор гардид, ки дар асоси барнома 24 маърӯзаро дар бар гирифта, раиси он мудири кафедраи физикаи назариявӣ н.и.ф.-м., дотсент Одилов О.Ш. ва котиб н.и.ф.-м., дотсент Шоимов Э.Ч. буданд. Дар маҷмӯъ аз 24 мақолаи Пешниҳод шуда, ҳамаи онҳо ироа гардиданд. Ҳамаи маърузаҳои ироашуда ба воситаи тахтай электронӣ ва проектор муаррифӣ карда шуданд. Маърӯзаҳои шунида шуда ба соҳаҳои мушкиниҳои интихоби функцияи тақсимоти фазогии зарраҳои заряднок дар баландии 4250м, Вобастагии таъсири тавонии афканишоти лазери инжексионӣ ба хосияти оптикаи композитҳои полимери-булӯри моеъ аз дарозии мавҷ, Тақриби хаттии вобастагии ҷараёни саргаҳи транзистори майдонии органикӣ аз шиддати саргаҳ дар речай сер, Муайян кардани коэффициентҳои соиш ва вақти релаксатсияи маҳлулҳои электролитҳо дар асоси потенсиали умушишудаи ион-молекулавӣ, Таҳқиқи Ҳароратгузаронии полиетилени фуллереношта, Кинетикаи варамкунии полиметилметакрилат дар буғҳои ҳалқунандаҳои ароматӣ, Тадқиқи спектралии соҳаи инфрасурхи биобактерияҳо, Вобастагии кунҷии интенсивияти афканишоти парешхӯрда Ҳангоми ғайриякчинса будани мавҷи афтандава дигар соҳаҳои физика бахшида шуда буданд.

Бахши дуюм бошад, яъне дар ҳамин рӯз 23-юми апрели соли 2021, бахши «Усули таълими физика, ва астрономия» баргузор гадид. Ин қисмат соати 13⁰⁰ дар синфҳонаи 527-уми факултети физика баргузор гашт. Дар ин бахш ҳаммаи маърӯзачиён иштирок варзиданд. Раиси ин бахшро бошад мудири кафедраи астрономия н.и.ф.-м., дотсент Сафаров А.Ф. ва котиб н.и.ф.-м., дотсент Маҳмудов И. ба ӯҳда доштанд. Аз 16 маърӯзай Пешбини гардида ҳамаи он шунида шуд. Дар ин бахш низ ҳамаи маърузаҳои ироашуда ба воситаи тахтай электронӣ ва проектор муаррифӣ карда шуданд. Маърӯзаҳои шунида шуда ба соҳаҳои мусосири таълими физика ва моделсозии математикӣ, физикаи муҳидҳои конденсӣ, астрономия, бахшида шуда буданд. Дар ин бахш низ баҳсу мунозираҳои зиёди илмӣ барпо гардиданд. Муаллифон ба ҳамаи саволҳои ба онҳо Пешниҳод гардида ҷавобҳои пурра доданд.

Аз 40 маърӯзай Пешбини гардида ҳамаи онҳо шунида шуд.

Рӯзи 24-уми апрели соли 2021 бошад дар факултети физика конференсия дар бахши донишҷӯён буд, ки дар синфхонаи 527 соати 13⁰⁰ конференсия илмӣ дар бахши «физика, астрономия, радиофизика ва электроника» оғоз ёфт, ки раисии онро мудири кафедраи усули таълими физика н.и.ф.-м., дотсент Истамов Ф.Х. ва котиб донишҷӯи курси чоруми ихтисиси 31040102 метеорология ва климатология Алиев Р.Р. ба ӯҳда доштанд. Дар ин бахш донишҷӯён низ ҳамаи маърузаҳои ироашуда ба воситаи таҳтаи электронӣ баромадҳо муаррифӣ карда шуданд. Баҳсу мунозираҳои зиёди илмӣ дар байни донишҷӯён низ барпо гардиданд. Дар ин бахш маърузаҳо ба бахшҳои муҳталифӣ астрономия, метрология стандартикунӣ ва сертификат, физика дар соҳаи муҳитҳои конденсӣ ва дигар қисмҳои физика баҳшида шуда буданд.

Аз 23 маърӯзаи пешбини гардида ҳамаи онҳо шунида шуд.

Рӯзи 05-ми майи соли 2021 дар пояти кафедраи усули таълими физика, конференсияи ҷумҳуриявии илмию амалӣ дар мавзӯи «Масъалаҳои баланд бардоштани сифати таҳсилот дар муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии ҷумҳурии Тоҷикистон» баргузор гардида. Ҷаласаи ифтитоҳӣ дар синфхонаи 404-и факултети физика бо иштироки зиёда аз 60 нафар олимони соҳа устодон, кормандон, магистрон ва донишҷӯён бо сухани ифтитоҳии сардори раёсати шуъбаи ахборти техникӣ ДМТ, Абдуллоҳода Раҷшан оғоз шуд. Баъдан декани факултети физика, доктори илмҳои физикаю математика, профессор Солиҳов Д.К. суханронӣ намуданд. Дар ҷаласаи ифтитоҳӣ мавзӯҳои илмии зерин барраси шуданд: н.и.ф.-м., дотсент Файзиева М. «Методикаи тартиб додани масъалаҳои проблемавӣ аз меҳаника»; мудири кафедраи медодикай таълими физикаи ДДОТ ба номи Садриддин Айнӣ Раҷабов У.Ҳ. «Татбиқи муносибати босалоҳият ба таълим дар ташаккул додани мағҳумҳои меҳаника ҳангоми омӯзиши физикаи синфи VII»; асистенти кафедраи риёзиёт ва низоми иттилооти дар ихтисодиёти ДССХ Аҳмадова Ф.М. «Пайём омили асосии рушди фанҳои дақиқ»; асистенти кафедраи физикаи ҳастаи ДМТ Камолиддинов Ф. «Муайян намудани изотопҳои гамма-афкани оби ҷашмаи 14-и санаторияи «Хоҷа оби гарм»»; магистри кафедраи физикаи ҷисмҳои саҳти ДМТ Моҳлиқои Дарёҳӯча «Таҳлили истифодабарии таҷҳизот ва аппаратураси тиббӣ дар ҷумҳурии Тоҷикистон»; қироат гардиданд.

Дар нимаи дуюми рӯз кори конференсия дар се бахш кори худро идома дода зиёда аз 16-то аз ДМТ, 25-то аз муассисаҳои илмии Тоҷикистон маруза шунида шуданд. Маводҳои конференсия дар ҳаҷми 268 саҳифаро ташкил дода аз ҷоп баромад. Бояд қайд намоем, ки ба конференсия маводҳо аз ҳориҷи кишвар 2-то ворид гаштанд. Натиҷаи кори конференсия барои пешрафти сифати таҳсилотро бо роҳҳои гуногун баланд бардоштан, ҷорӣ намудани технологияҳои нави иттилоотӣ ва таълими дар асоси истифодай технологияҳои мусосири мултимедиявӣ мебошад. Инчунин ҷорӣ намудани дастовардҳои илмӣ – таҳқиқотӣ дар соҳаи маориф ва иқтисоди кишвар хуб арзёби намудан мумкин аст.

Мувофиқи нақша дар маҳфили «Зеҳн»-и факултет, дар соли 2021 ду маърӯза ба нақша гирифта шуда буданд.

1) Рӯзи 12-уми майи соли 2021 соати 10^{00} маҳфили «Зеҳн» аз тарафи директори генералии ҶСК «Системаавтоматика», узви вобастаи АМИ Тоҷикистон, д.и.ф.-м., профессор, Мадвалиев У. дар мавзӯи «Мавқеи манбаҳои энергия дар ҳадафи дуюми стратегии (энергетикии) Ҷумҳурии Тоҷикистон» баромад намуданд. Дар семинар устодон, кормандон, аспирантон, магистрантон, доктор Ph.D ва донишҷӯёни иштирок доштанд. Семинар дар сатҳи баланди илмӣ гузашт ва дар муҳокима аксарияти иштирокчиён фаъолона иштирок намуданд. Маҳфил дар сатҳи баланд барпо гарди.

2) Санай 13-уми окябри соли 2021 соати 13^{00} маҳфили «Зеҳн» аз тарафи ходими илми Институти Астрофизикаи АМИТ Давруков Н. дар мавзӯи «Группы метеорит образующих болидов с орбитами комет семейства Юпитера» баромад намуданд. Дар ин маҳфил устодон, кормандон, магистрон, донишҷӯёни иштирок варзида саволҳо пешниҳод намуда ва ба саволҳои худ ҷавобҳои мушахас гирифтанд. Маҳфил дар сатҳи баланд барпо гарди.

Тибқи фармони ректори ДМТ аз 04.10.2021 таҳти рақами №139-09 «Оид ба гузаронидани даври якум ва дуюми олимпиадаи донишҷӯёни Дошишгоҳи миллии Тоҷикистон» дар факултети физика аз фани физика рӯзи 07.10.2020 соати 13^{30} олимпиада гузаронида шуд, ки дар он донишҷӯи курси якуми шӯъбаи рӯзонаи ихтисоси 31040103 физика Ҷамшеди Рустам сазовори чойи якум гарди. Инчунин олимпиада аз фани астрономия барои дарёфти «Чоми академия соли 2022» баргузор гарди, ки дар он донишҷӯи курси сеюми шӯъбаи рӯзонаи ихтисоси 02050405-астрономия Давлатова Зебунисо Ҷамшедовна сазовори чои якум гарди.

Санаи 12-уми марта соли 2021 дар Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон олимпиадаи ҷумҳуриявии донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ барои дарёфти «Чоми Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон» шуда гашт, ки дар ин олимпиада донишҷӯи курси сеюми ихтисоси астрономия Шокириён Фарҳод аз фанни астрономия сазовори чои якум ва донишҷӯи курси сеюми ихтисоси физика Ҷамшеди Рустам аз фани физика сазовори чойи якум ва донишҷӯи курси 2-юми ихтисоси математика (ғайри ихтисосӣ) Тоиров Диловар аз фанни астрономия сазовори чои якум сазовор гардианд.

Аз ин рӯ факултети физика Қурбонзода Муҳсин Толибҷон донишҷӯи курси 1-уми ихтисоси 31040103 физика барои иштирок дар олимпиадаи ҷумҳуриявӣ аз фани физика пешниҳод намудааст. Дастан олимпии факултетро аз фани физика дотсент Одилов О.Ш. роҳбарӣ менамоянд.

Санаи 28-уми майи соли 2021 олимпиадаи ҷумҳуриявӣ байн мактабҳои олӣ дар Дошишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи Б.Faфуров, дар ш. Ҳуҷанд баргузор гарди, ки дар ин олимпиада донишҷӯи курси 1-уми ихтисоси 31040103 физика Қурбонзода Муҳсин Толибҷон ҷои дуюмро сазовор гарди.

Рӯзи 28-уми майи соли 2021 соати 10^{00} дар синфхонаи 404 семинари илмӣ дар мавзӯи «Мавқеи созишномаи Париж дар ҳалли масъалаҳои

иқлимии Чумхурии Тоҷикистон» бо иштирок ва маърӯзаҳои мутахасисони Агентии обуҳавошиносии Кумитаи ҳифзи муҳити зисти назди Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон, сардори маркази яхшиносӣ Раҳмонов Р., Раҳимов Ф. ва мутахасиси шуъбай гидрология Одинаев О. Баромад намуданд. Дар семинар устодони кафедраи метеорология ва климатология, раиси бюрои иттифоқи касабаи устодон ва кормандони факултети физика Файзиева М., донишҷӯёни бахши якum ва сеюми ихтисоси 31040102 метеорология ва климатология фаъолона иштирок намуданд. Маҳфил бо саволу ҷавоб дар як сатҳи баланди илмӣ барпо гардид.

Санаи 4-5-уми июни соли 2021 дар Муассисаи таҳсилоти миёнай умуми №65-и ш. Душанбе озмуни «Илм-фурӯғи маърифат» аз рӯи наминатсияи физика ва астрономия дар даври ноҳиявӣ байни Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи М.Осими, Академияи милитсияи Тоҷикистон, Колеци Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи М.Осими, баргузор гардида буд, ки дар ин озмун Ниёзов Бежан Овлобердиевич (магистри курси дуюми ихтисоси 31040110 физика) ҷойи якum, Ҷамшеди Рустам (донишҷӯи курси сеюми ихтисоси 31040103 физика) ҷойи дуюм, Гадоев Сорбон Пираҳмадович (магистри курси дуюми ихтисоси 02040510 астрономия) ҷойи сеюм ва Қурбонзода Муҳсин Толибҷон (донишҷӯи курси якуми ихтисоси 31040103 физика) ҷойи сеюм сазовор гардиданд.

Санаи 11 июни соли 2021 донишҷӯи курси сеюми ихтисоси 31040103 физика Ҷурабоев Муҳамад таҳтироҳбарии асистенти кафедраи ҳаста Файзуллоев Иноятулло дар озмуни «Назар ба оянда» ихтирокорони ҷавон дар мавзӯи «Лазерный датчик смешения на основы полимерно-жидкокристаллических композитов» пешниҳод гардида буд, ки ба донишҷӯ Ҷурабоев Муҳамад бо дипломи универсиадаи Патенти Авруосиёгӣ аз ҷониби масъулони Маркази миллии Патент ва иттилоот сарфарозонида шуд.

Санаи 16 июни соли 2021 н.и.т., асистенти кафедраи метеорология ва климатология Қурбонов Номвар Бойназарович дар Озмуни чумхуриявии «Асари беҳтарин дар мавзӯи экология», бахшида ба ҷашни 30 – солагии Истиқололияти Чумхурии Тоҷикистон бо СИПОСНОМА аз тарафи Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон сарфароз гардонида шуд.

Санаи 5-6-уми октябри соли 2021 дар Муассисаи таҳсилоти миёнай умуми №102-и ш. Душанбе озмуни «Илм-фурӯғи маърифат» аз рӯи наминатсияи физика ва астрономия дар даври ноҳиявӣ байни Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи М.Осими, Академияи милитсияи Тоҷикистон, Колеци Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи М.Осими, баргузор гардида буд, ки дар ин озмун Ниёзов Бежан Овлобердиевич (магистри курси дуюми ихтисоси 31040110 физика) ҷойи якum, Ҷамшеди Рустам (донишҷӯи курси ҷоруми ихтисоси 31040103 физика) ва Қурбонзода Муҳсин Толибҷон (донишҷӯи курси дуюми ихтисоси 31040103 физика) ҷойи сеюмро сазовор гардиданд.

Тибқи фармони ректори ДМТ аз 06.10.2021 таҳти рақами №362-05 мутобиқи банди 18-и «Низомномаи доктрантура (Ph.D) аз рӯйи ихтисос»

Яров Мұхамадқон Темурчонович аз рұйи ихтисоси 6D060500 - «Физикаи ҳаста», Матрабиён Мекрөб Хуррамзод аз рұйи ихтисоси 6D060400 - «Физика», Холмуродов Мекрағзун Қурбоаалиевич аз рұйи ихтисоси 6D060400 - «Физика» санаи 11-уми октябрь соли 2021 имтиҳон супорида дар факултети физика қабул гардиданд.

Дар факултети физика чор лоиҳаи илмій дар назди ИИТ ДМТ амал мекунад, ки устодони факултет дар ин лоиҳаҳо фаъолият менамоянд. Яке аз ин лоиҳаҳо бо номи «Назарияи пароканиши маңбурии комбинатсионии рұшнай дар соҳаи маҳдуди фазо дар плазма ва муҳитҳои плазмамонанд» амал карда истодааст, ки дар он устодони кафедраи физикаи назарияй кор мекунанд ва роҳбарии ин лоиҳаро декани факултети физика, профессор Д.К. Солиҳов ба уҳда доранд, «Омӯзиш ва истифода намудани маводҳои таълимии электроний ҳангоми омӯзиши физика дар муассисаҳои олӣ» фаъолият менамояд, ки дар он устодони кафедраи усули таълими физика кор мекунад, ки роҳбарии онро бошад, муаллими қалони кафедраи усули таълими физика Насимова Ч. ба уҳда доранд, «Модельnanoслойных волноводов и вычислительные эксперименты протесса теплопереноса в конденсированных средах» фаъолият менамояд, ки дар он устодони кафедраи мөшинҳои ҳисоббарор, система ва шабакаҳо кор мекунанд, ки роҳбарии онро бошад, мудири кафедраи мөшинҳои ҳисоббарор, система ва шабакаҳо д.и.ф.-м., дотсент, Ҷўраев X.Ш. ба ўҳда доранд, ва дигаре дар мавзӯи «Коркарди элементҳои офтобӣ дар асоси теллуриди қадмии моно-поликристаллӣ» фаъолият менамояд, ки дар он устодони кафедраи физикаи электроникор мекунанд, ки роҳбарии онро бошад, мудири кафедраи физикаи электроний н.и.ф.-м., дотсент, Ҳамроқулов Р.Б. ба ўҳда доранд.

Ин лоиҳаҳо аз тарафи буча маблағузори шудаанд, ки аз соли 2018 ду лоиҳа ба фаъолият оғоз намуда, то соли 2021 ва ду лоиҳаи дигар бошад аз соли 2020 то соли 2023 идома меёбанд. Натиҷаи ин лоиҳаҳо дар ҳимояи рисолаҳои номзадӣ, хондани курсҳои маҳсус, ичрои корҳои курсию дипломӣ, ҳангоми истифодаи маводҳои электронии дарсӣ аз фанни физика истифода бурда мешаванд.

Устодони факултет Наимов Умеджон Розибекович, Восидов Шамсиддин Юсуфович ва Асомиддинов Зайниддин Шарофович рисолаҳои номзадии худро бомувафақият ҳимоя намуда, ба дараҷаи илмии номзади илмҳо мушарраф гардиданд.

Дар факултет 15 маҳфили илмій фаъолият намуда истодаанд, ки аз инҳо панҷтояш маҳфили инфириодии профессорон ва 10-тои дигараш маҳфилҳои илмии донишҷӯён дар назди кафедраҳои факултет мебошанд.

Соли равон дар факултет 2 аспирант (дар шұйбаи ғойбона 1 нафар курси 4 ва дар шұйбаи рұзона 1 нафар) ва доктор Ph.D бошад 5 нафар дар соҳаҳои гуногуни илм таҳсил доранд. Натиҷаи корҳои илмій-тадқиқотии устодони факултет дар маҷалаҳои бонуфузи хориҷи кишвар чоп шуда, инчунин, дар конференсияҳои хориҷи кишвар иштирок варзиданд.

Акнун муфассал оид ба дастовардҳои илмии устодони факултет дар самтҳои гуногун дар соли 2021 банақшагирифташуда маълумот медиҳем.

ҚИСМИ I
МУХИМТАРИН НАТИЧАИ КОРҲОИ ИЛМИЙ-ТАҲҚИҚОТИЙ

САМТИ 1
ФИЗИКАИ ЧИСМҲОИ САХТ ВА ҲОЛАТИ КОНДЕНСИИ МОДА

КАФЕДРАИ ФИЗИКАИ ЧИСМҲОИ САХТ
Проблемаи физикаи мустаҳкамӣ ва мулоимӣ

Дар соли таҳсили 2020/2021 ичрои сарбории таълимии кафедра дар ҳаҷми 9403 соати кредитӣ (392 кредит), ки 3515 соати он ба семестри тирамоҳӣ ва 5888 соат ба семестри баҳорӣ мувоғиқ меояд,

ба нақша гирифта шуда буд. Сарбории таълимӣ аз тарафи 9 нафар устодони штатии кафедра, 5 ҳамкорони берунаи ихтисоси Метрология, стандартонӣ ва сертификатсия (54010104), ки 2 нафарашон (Ясинов Ш. ва Умирзоқов А.М.) 0,5 ҳисса ва як нафарашон (д.и.ф.-м., дотсент Гаффоров А.А.) 0,25 ҳисса ҳамкор ва 2 нафарашон устодони соатбайъ (ассистентон Гулов Ф. ва Маҳмадов Ф.) ба пуррагӣ ичро гардид.

Санчишу имтиҳонот дар мӯҳлатҳои муқарраргардида қабул карда шуданд. Аз тамоми фанҳои таълимии кафедра лексияҳо, барномаҳои таълимӣ (силлабусҳо), саволҳои тестӣ барои қабули санчишу имтиҳонҳо тартиб дода шуда, сари вақт ба Шӯъбай таълими донишгоҳ ва садорати факултет пешниҳод гардиданд. Дарсшиканӣ аз тарафи устодони кафедра ба қайд гирифта нашудааст.

Мувофиқи нақша 11 иштироки устодон ба дарсҳои ҳамдигар ва баргузории 3 дарси кушод (дотсент Шоимов Э.Ч. ва ассистентон Гаффоров Ф ва Тӯраев А.) ба нақша гирифта шуда буд. Нақша ичро гардида, дарсҳо дар Протоколҳои муҳокимаи дарс ва дар ҷаласаҳои кафедра (2 маротиба дар соли таҳсил) баррасӣ гардиданд.

Дар давоми соли таҳсил дар кафедра маҳфили таҳассусӣ «Физика ва химияи Полимерҳо» дар таҳти роҳбарии дотсент Рашидов Ҷ. фаъолият намуд. Маҳфил, ки донишҷӯёни курсҳои 3 ва 4- и ихтисоси физикаро (31040103) дар бар мегирифт, мувофиқи нақша фаъолият намуда, дар ҷаласаҳо аъзоёни маҳфил бо 8 маърӯзаҳо ба ромад намуданд. Маҳфил ҳар моҳ як маротиба, рӯзҳои ҷумъаи охири моҳ, соати 13 дар кафедра баргузор мегардид. Баргузории маҳфилҳо, мавзӯъҳои маърӯзаҳо ва муҳокимаи онҳо дар Протоколҳои кафедра сабт гардидаанд.

2. Корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ ва методӣ.

Корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ мувофиқи нақшай панҷсола (2021-2025) доир ба мавзӯъҳои илмии «Коркарди технологияи ҳосил намудани Полимерҳои аморфии нанокарбондор, таҳқиқи ҳосиятҳои физикий-механикӣ ва кимиёии онҳо» (мавзӯи 1) ва «Баландбардории эътимодият ва самаранокии аппаратуре ва асбобҳои барқии тиббӣ бо коркарди ҳучҷатҳои меъёрию техникии истифодабарии онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» (мавзӯи 2) идома ёфтанд.

3. Самти тарбия.

Корҳои тарбиявӣ дар байни донишҷӯён асосан ба воситаи сарпарастони гурӯҳҳои академӣ гузаронида шуданд, ки аз ҷумлаи устодони кафедра ин вазифаро ассистент Гафоров Ф. (курси 1, ихтисоси 54010104-метрология стандартикунонӣ ва сертификатсия), мудири лабораторияҳои таълимии кафедра Ҷӯраева М. (курси 2 ихтисоси 54010104), дотсент Шоимов Э., муалими қалон Юлдошев И., мувофиқан курсҳои 3 ва 4-и ҳамин ихтисос ва Исматов Ш. (курси якуми ихтисоси 31040103, гурӯҳи русӣ) ба ӯхда доштанд. Ин намуди

фаъолият аз рӯи нақшай корҳои тарбиявии Донишгоҳ ва факултет, ки дар оғози соли хониш таҳия мешавад, баргузор гардид. Нақшай кори сарпарастон асосан ба масъалаҳои: омӯзиши маърӯзаҳо, баромадҳо ва асарҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, бузургдошти муқаддасоти миллӣ, бедор намудани ҳисси ватандӯстӣ, меҳнатдӯстӣ, зебопарастӣ, донишомӯзӣ, масъулият дар назди Ватан, муносибати ғамхорона ба моликияти давлатӣ (бино, таҷизоти таълимӣ ва ғ.), пешгирий намудани омилҳои коррупсионӣ дар раванди санчишу имтиҳонҳо равона карда шудааст. Ҳисботи сарпарастон дар давоми соли таҳсил ду маротиба дар ҷаласаҳои кафедра мавриди баррасӣ ва муҳокима қарор гирифт.

Мудири кафедра ва устодон мавриди гузаронидани машғулиятҳо дақиқаҳои муайяни дарсро ҳатман ба кори тарбиявӣ (рафтори до нишҷӯ дар мактаби олий, риояи сару либос, эҳтироми байниҳамӣ, ифтихори ватандорӣ, зиракии сиёсӣ ва ғ.) бахшиданд.

Дар нақшай кории сарпарастон инчунин корҳои беруназсинфӣ ба монанди экскурсияҳо, ташриф ба музею виставкаҳо, намоишҳои театрӣ, ташкил ва гузаронидани ҷашини Истиқлолият, Навruz, Рӯзи бонувон, Артиши миллӣ ва ғайра дар назар дошта шудааст. Устодон, кормандон ва донишҷӯёни кафедра дар корҳои ҷамъиятии кафедра, факултет, донишгоҳ ва маъракаҳои сиёсию фарҳангии ҷумҳурияйӣ фаъолона иштирок намуданд.

КАФЕДРАИ ФИЗИКАИ НАЗАРИЯВӢ

Проблемаи ҳодисаҳои ҳаттӣ ва ғайрихаттӣ дар муҳитҳои конденсӣ

Дар кафедраи физикаи назариявӣ корҳои илмӣ-тадқиқотӣ дар самти физикаи ҷисми саҳт ва муҳитҳои конденсӣ аз руи ду мавзӯй гузаронида мешавад: «Тадқиқи назариявии масъалаҳои физикаи моеъҳо, газҳо ва муҳитҳои плазмамонанд» (роҳбари илмӣ: д.и.ф-м., профессор Солиҳов Д.К.) ва «Назарияи молекулавӣ-кинетикии ҳосиятҳои диэлектрикӣ ва электрегузаронии моеъҳои магнитӣ ва маҳлулҳои электролитӣ» (роҳбари илмӣ: д.и.ф-м., профессор Комилов Қ.).

Айни ҳол сафи профессорон ва устодони кафедра чунин аст: академик Одинаев С., профессор Комилов Қ., профессор Солиҳов Д.К., профессор, Ақдодов Д.М., доцент Одилов О.Ш., доцент Зарипов А.К., дотсент Махмадбегов Р.С., н.и.ф.-м., муаллими қалон Алишери М., ассистентон Ҳоҷаев А., Қодирзода З., Ҳобилов Д., Нурулҳақов Шамсулҳақ Сини ва докторант Ph.D Сафаров Сайрулло мебошанд.

Яке аз самтҳои хеле хуб ривоҷёфта дар назарияи муҳитҳои конденсӣ тадқиқи ангезишҳои ғайрихаттӣ дар муҳитҳои магнитӣ аст.

Дар ин асос аз руи мавзуи якум корҳои зерин ба анҷом расиданд:

Дар давраи ҳисоботӣ ҳалли муодилаҳои феноменологии динамикаи магнитнокшавӣ дар муҳитҳои магнитӣ, вобастагии соҳтори онҳо аз ченаки фазо, шакли магнетик, навъи анизотропияи магнитӣ ва самти майдони магнитии беруна тадқиқ карда шуд. Ҳалли солитонии муодилаҳои классикии навъи муодилаҳои ғайрихатии Шрёдингер ва муодилаи Ландау-Лифшиц ва дигар муодилаҳое, ки ғайриякчинсагии фазогиро дар эволютсияи вақтии системаҳои магнитии микроскопӣ тавсиф мекунанд муҳокима карда шуд.

Инчунин масъалаи таносуби падидаҳои ғайрихатии колективӣ дар моделҳои классикӣ ва квантӣ, яъне проблемаи тарзи ба қадри кифоя ботартиби мувофиқ овардани моделҳои механикаи статистики квантӣ, аз ҷумла моделҳои Панҷарагии квантии Гейзенберг ба моделҳои континуалии классикӣ омухта шуд.

Масъала оиди пароканиши Менделштам-Брюллиен дар соҳаи фазаи беохир дида шуд. Барои мисол ин ҳолатҳо метавонанд дар масъалаҳои гармшавии плазма ё дар масъалҳои диагностикиӣ во ҳӯранд. Аз бас ки вақти хориҷшавии афканишоти Парокандашуда дар геометрияи дидашаванда ҳангоми таҳти кунҷ Пароканда шудан ба кулӣ меафзояд, ин эффект камшавии зарibi ғайрихатии ҷаппа алоқамандро ҳангоми Пароканиши кунҷӣ бартараф мекунад ва ба инкишофи ноустуворӣ оварда мерасонад. Чи хеле ки талафоти конвективӣ ҳангоми Пароканиши наздик ба кунҷи $\frac{\pi}{2}$ хурд аст, дар ин ҳолат нақши қуллиро бархӯрди фурӯбурди мавҷҳо мебозад. Дар кори зерин ҳисоби инкременти ноустуворӣ ҳангоми ба назар гирифтани ҳам талафоти конвективӣ ва ҳам хомӯшшавии мавҷҳо дар натиҷаи бархӯрд иҷро шудааст.

Масъалаи имкони ангезиши лазерии лаппишҳои садогӣ дар маҳлули абаршорои He^3 - He^4 дида баромада шуд. Ба ин максад системаи муодилаҳои гидродинамикаи маҳлули ду моеъҳои квантӣ дар тақриби бедиссипатсия, ки бо манбаъҳои лазерӣ пурра гардонда шудааст, таҳлил карда шуд. Таҳлил нишон медиҳад, ки лаппишҳои садогиро дар маҳлули абаршорои He^3 - He^4 ҳам бо механизми ҳароратӣ ва ҳам бо стриксионӣ ангехтан имконпазир аст.

Дар мавзӯи «Назарияи молекулавӣ-кинетикии хосиятҳои диэлектрикӣ ва электргузаронии моеъҳои магнитӣ ва маҳбулҳои электролитӣ» (роҳбари илмӣ: д.и.ф-м., профессор Комилов Қ.) чунин корҳо иҷро гардидаанд:

Мувофиқи нақшай корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ дар соли 2021 таҳқиқи дисперсияи басомадии зарибҳои часпакӣ ва модулҳои ҷандирии моеъҳои магнитии электронқил ба назар гирифта шуда буд, ки он амалий гардид.

Яке аз бузургиҳои асосии тавсифдиҳандаи равандҳои ғайри-мувозинатӣ ва хосиятҳои физикии моеъҳои магитӣ зарибҳои часпакии ҳаҷмию лағжиш ва модулҳои ҳаҷмию лағжиши чандирӣ мебошанд. Таҳқиқи дисперсияи басомадии зарибҳои часпакӣ ва модулҳои чандирӣ имкон медиҳанд, ки равандҳои гуногуни релаксационӣ ва саҳми онҳо дар соҳтори моеъҳои магнитии электронқил баҳо дода шавад.

Вобаста ба ин дар асоси усули назарияи статистикии моеъҳо бо истифода аз муодилаҳои кинетикӣ барои функцияҳои тақсимоти якзаррагӣ ва дузаррагӣ ифодаҳои аналатикии зарибҳои часпакии ҳаҷмӣ ва лағжиш бо назардошти интихоби ифодаҳои моделии энергияи ҳамтасирот ва функцияи тақсимоти радиалиӣ ҳосил карда шуданд. Дар асоси ин ифодаҳо ҳисобҳои ададӣ гузаронида шуда, рафтори онҳо дар басомадҳои гуногун баҳо дода шуданд.

Барои маҳлулҳои электролитӣ бо методи муодилаҳои кинетики ифодаҳои аналитикӣ барои коэффициенти динамикии электррузаронии хос $\sigma(\omega)$ ва модули чандирии электрикӣ $\epsilon(\omega)$ ҳангоме, ки хомӯшшавии селҳои релаксационӣ аз рӯи қонунҳои дараҷагӣ ва экспоненсиалӣ ба амал меоянд, ҳосил карда шудаанд. Рафтори асимптотикии ин коэффициентҳо дар соҳаи васеъи басомад ва ҳам дар басомадҳои пасту баланд таҳқиқ карда шудаанд. Коэффициентҳои ҳосилшуда дар таҳти интегралашон энергияи потенсиалии мутақобила $\Phi_{ab}(|\vec{r}|)$ ва функцияи радиалии тақсимот $g_{ab}(|\vec{r}|)$ доранд. Барои модели муайянни маҳлул электролитӣ ва ифодаҳои амиқи $\Phi_{ab}(|\vec{r}|)$, $g_{ab}(|\vec{r}|)$ ҳисоби рақамии коэффициентҳои сошиш β_a ва β_b , вақтҳои релаксация τ_a , τ_b ва τ_{ab} ва инчунин коэффициенти динамикии электррузаронии хос $\sigma(\omega)$ ва модули чандирии электрикӣ $\epsilon(\omega)$ барои маҳлулҳои обии LiCl, NaCl, KCl ва CsCl вобаста аз концентрация c , зичҷӣ ρ ва температура T , дар интервали васеъи басомад ω гузаронида шуд. Натиҷаҳои назариявии ҳосилшуда бо натиҷаҳои таҷрибавӣ муқоиса шуданд, ки онҳо мувофиқати хуб доранд.

КАФЕДРАИ ОПТИКА ВА СПЕКТРОСКОПИЯ Проблемаи оптика ва спектроскопияи молекули

Дар иҷрои корҳои илмӣ-тадқиқотӣ 6 нафар устодон иштирок намуданд, ки 1 нафар профессор, 3 нафарашон номзадони илм (аз ҷумла 2 нафар зан ва як нафар мар), мебошанд. Сину соли миёнаи устодон 66,6 солро ташкил медиҳад, ки аз онҳо 2 нафарашон зан мебошад. Инчунин дар конференсияҳои гуногун устодони кафедра ба-ромад намуданд.

Корҳои илмии кафедара аз рӯи самти оптика ва спектроскопияи молекули дар мавзӯи «Таҳқиқи таъсири байни-ҳамдигарии молекула{ои бисёратома бо ёрии усулҳои спектроскопӣ ва {исобку-

ни{ои кванто-химиявъ» ба роҳ монда шуданд (роҳбари илмӣ д.и.ф.-, профессор Муллоев Н.У.) дар се қисм гузаронида шуд:

Истифодаи амалии пайвастагиҳои гетеросиклӣ дар соҳаҳои гуногун аз хосияти протонодонорӣ (ҚПД) ва протоноаксепторӣ (ҚПА)-и молекулаҳо вобаста аст. ҚПД ва ҚПА қобилияти ба реаксиядароӣ ва ҳосил кардани алоқаи байнимолекулии банди гидрогении онҳоро муайян мекунад. ҚПД ва ҚПА-и молекулаҳо аз тағийирёбии соҳти электронӣ ва геометрии молекулаҳо вобаста аст. Бинобар ин омӯҳтани ин характеристикаҳо на фақат аҳамияти илмӣ, балки аҳамияти амалӣ низ доранд.

Кислотаҳои гуминӣ дар табиат бисёр паҳн шудаанд. Ин хосияти онҳо дар бисёр соҳаҳои хоҷагии ҳалқ аз ҷумла хоҷагии қишлоқ, ветеренария, тиб, фармасевтия ва ғайра васеъ истифода мешавад. Яке аз хосияти муҳими онҳо ҳосил кардани пайвастагиҳои комплексӣ бо металлҳои вазнин мебошад.

Инчунин нақшай илмии кафедра ба омӯзиши ҳусусиятҳои соҳторӣ ва фуксионалии зардоби хун бо усулҳои спектроскопияи молекулавӣ ба роҳ монда шудааст. Зардоби хун яке аз объектҳои биологӣ аст, ки бо омӯзиши он оиди ҳолати инсон маълумот гирифтан мумкин аст. Ҳусусан омӯзиши зардоби хун бо усули спектроскопияи инфрасурҳ дар бораи бисёр бемориҳои хун маълумот медиҳад.

КАФЕДРАИ РАДИОФИЗИКА ВА ЭЛЕКТРОНИКА

Проблемаи коркарди асбобҳо дар асоси лавҳаҳои нимноқилии A² B⁶, A³ B⁵ ва омӯзиши таъсири омилҳои беруна ба параметрҳои схемаҳои интегралӣ

Дар ичрои корҳои илмӣ-тадқиқотӣ 6 нафар устодон иштирок намуданд, ки 1 нафар профессор, 4 нафарашон номзадони илм (аз ҷумла 1 нафар зан ва як нафар д.и.т.), мебошанд. Сину соли миёнаи устодон 62 солро ташкил медиҳад, ки аз онҳо 1 нафарашон зан мебошад. Аз тарафи устодони кафедра 1 дастури методӣ, 1 монография ва 12 мақола аз чоп бароварда шуд. Инчунин дар конференсияҳои гуногун устодони кафедра баромад намуданд.

Таҳқиқи хосиятҳои электрофизики пайвастагиҳои нимноқилии A² B⁶, ки бо роҳи нурборонкуни монокристали CdTe бо ионҳои криптон ва аргон ҳосил карда шудаанд омӯҳта шуд. Инчунин соҳтори пардаҳои CdTe дар таҳлавҳаҳои гуногунӣ бо аргон ва криптон нурбороншуда таҳқиқ карда шуда вобастагии ҳаракатнокии барандашои заряд дар кристалҳои кремний то ва баъди бо нурҳои нейтрон нурборон кардан, омӯҳта шуд. Аз рӯи самти тадқиқотҳои илмӣ устодони кафедра бо Донишгоҳои давлатии Белоруссия, Тамбов ва Орел ҳамкории зич дошта инчунин мақолаҳо бо ҳаммуаллифии устодони барҷастаи ин донишгоҳҳо ба чоп расонидаанд.

Дар соли 2020 тадқиқотҳои илмии кормандони кафедра дар мавзӯи «Муайян намудани концентратсияи сатҳои нуқсонҳои радиатсионие, ки дар қабати аморфӣ бад аз нурборонкунӣ дар пайвастагиҳои нимнокили $A^2 B^6$ ва $A^3 B^5$ пайдо шудаанд», ки аз ду қисм иборат аст сурат гирифт. (Роҳбари илмӣ дотсент Ҳамроқулов Р.Б.). Қисми 1. «Муайян намудани концентратсияи сатҳои нуқсонҳои радиатсионие, ки дар қабати аморфӣ бад аз нурборонкунӣ дар пайвастагиҳои нимнокили $A^2 B^6$ ва $A^3 B^5$ пайдо шудаанд», қисми 2. «Тавсифоти электрофизикий дар кремний ва омӯзиши таъсири омилҳои беруна ба параметрҳои схемаҳои интегралӣ».

Ин усул барои тайёр намудани пардаҳои поликристалӣ, ки дар асоси онҳо детекторҳои эфективнокиаш баланд сохта мешавад истифода бурда мешавад.

Омузиши тағирёбии параметрҳои схемаҳои интеграли баъд аз таъсири нурҳои нейтрон ва лазер имкон медиҳад, ки мо асбобҳои нимноқилии ба таъсири омилҳои беруна тобоварро сохта ба истифода дихем.

КАФЕДРАИ ФИЗИКАИ ҲАСТА Проблемаи таъсири ҳастаии афканишот бо модда

Ҳисботи корҳои илмӣ- тадқиқотии кафедраи физикаи ҳаста дар соли 2021 доир ба мавзӯи «Таъсири нейтронҳои ҳарорати ба хосиятҳои обиект-ҳои биологи ва ҷисм-ҳои саҳт» (роҳбари илмӣ: д.и.ф.м., Профессор Махсудов Б.И.) чунин аст.

Омӯзиши таъсири нейтронҳои ҳароратӣ ба хосиятҳои моддаҳои гуногун яке аз масъалаҳои рӯзмарраи физикаи радиатсионӣ мебошад. Маълум аст, ки таъсири афканишоти гуногуни ҳастаи ба хосиятҳои физики муҳитҳои органикӣ раванди якранг надорад. Дар адабиётҳои илмӣ мағҳуми Падидай «дозаи хурд» мавҷуд аст, ки он ба хубшавии хосиятҳои физики қисми зиёди моддаҳо вобаста мебошад, яъне ҳангоми нурборон кардани ин моддаҳои органикӣ то дозаи муайян хосияти онҳо беҳтар мешавад. Пурсида мешавад, ки барои обиектҳои биологӣ (аз он ҷумла зардоби хун) ин раванд чӣ гуна амалӣ мешавад.

Ҷавоб ба ин савол дар адабиётҳои илмӣ ҳалли худро наёфтааст. Аз ин лиҳоз, омӯзиши таъсири нейтронҳо ба хосиятҳои хун масъалаи умдаи илмӣ ба ҳисоб меравад. Ҳалли ин масъала ва муайян намудани «дозаи хурд» ба ин гурӯҳи моддаҳо ба он оварда мерасонад, ки афканишоти радиоактив барои муолиҷаи босамари баъзе қасалиҳо аз диди нав истифода шаванд.

Нақшай корҳои илмии мазкур Қадами аввал буда ба омӯзиши таъғирёбии хосиятҳои зардоби хун дар зери таъсири нейтронҳои ҳароратӣ бахшида шудааст.

Яке аз масъалаҳои илмие, ки дар доираи ин нақша бояд ҳалли худро ёбад, ин усулҳои муайян намудани таъғиротҳои ба амал омада, дар зери таъсири нейтронҳои ҳароратӣ мебошад. Корҳои илмии дар ин самт равонашуда, ин истифодаи усулҳои оптикии ташхис мебошад. Дар назар аст, ки тағиротҳо дар сатҳи молекулӣ амали мешаванд ва онҳоро дар спектри оптикии фурӯбурди зардоби хун мушоҳида кардан мумкин аст. Инчунин усулҳои нейтронборон ва амнияти радиатсионӣ ҳангоми кор бо манбаъӣ нейтронӣ коркард шудаанд.

Дар давоми давраи ҳисоботӣ аз ҷониби устодони кафедра 15 мақолаҳо дар журналҳои илмӣ ва маъводҳои маърӯзаҳои илмӣ дар конференсияҳои байналхалқӣ ва ҷумҳурияйӣ ба ҷоп расиданд.

САМТИ 2 ГИДРОМЕТЕОРОЛОГИЯ ВА КЛИМАТОЛОГИЯ

КАФЕДРАИ МЕТЕОРОЛОГИЯ ВА КЛИМАТАЛОГИЯ Проблемаи мониторинги шароитҳои гидрометрологӣ

Дар давраи ҳисоботӣ нақшай нави илмӣ оғоз гардид, ки дар он мавзӯи нави илмии “Монитори-нги шароитҳои мете-оролоғӣ ва агрометеорологии ноҳи-яҳои кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикистон” пешниҳод гардид. Тибқи накшай пештара ва нав кормандон корҳои илмӣ худро иҷро намуданд ва маърӯзаҳои илмии худро пешниҳод карда, мақола ва дастурҳои лозимиро иҷро намуданд.

Моҳи сентябри соли 2020 асистенти кафедра Муминов А.О. рисолаи номзадии худро дар Дошишгоҳи давлатии гидрометеорологии Россия (шаҳри Санкт-Петербург) дифоъ намуда, сазовори дараҷаи илмии номзади илмҳои географӣ гардид.

Мавзӯи илмии тадқиқотии Қурбонов Н.Б. барои идомаи кори илмӣ дар сатми докторантуре дар Шӯрои илмии Институти масъалаҳои об, гидроэнергетика ва экологияи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон **«Научно-прикладные аспекты влияния климатических изменений на состояние водно-энергетических ресурсов и эколого-экономической ситуации юго-восточной части Центральной Азии»** тасдиқ гардид. Дар давраи ҳисоботӣ З монография аз ҷоп баромад.

Ҳамчунин, дар давоми соли таҳсил мақолаҳои илмиро дар маҷаллаҳои илмии дохилу хориҷ, аз ҷумла «Известия АН РТ», «Центральноазиатский журнал исследований воды» ва «Инженерный вестник Дона» ба нашр расонидам ва дар як қатор барномаҳои телевизионӣ («Фарҳанги муосир», «Нобиғаҳо», «Сайёраи сабз», «Тафсир») ва радиоӣ («Соярӯшан», «Нигоҳи нав») кормандони кафедра суханронӣ намуданд.

Илова бар ин, дар давоми соли хониш банда раисии Шӯрои олимони ҷавони Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва роҳбарии Курбонов Н.Б. маҳфили илмии донишҷӯёни кафедраи матеорология ва климатология «Метеорологи ҷавон»-ро ба ӯҳда дошт.

САМТИ З ЧИРМҲОИ ХУРДИ СИСТЕМАИ ОФТОБӢ КАФЕДРАИ АСТРОНОМИЯ Проблемаи кометаҳо

Мавзӯъи илмӣ-таҳқиқотӣ: Таҳқиқи таъсири ҳурӯчи Офтоб бар равандҳои дар кометаҳо гузаранд. Роҳбари мавзӯъ – номзади илмҳои физикаю математика, мудири кафедраи астрономияи ДМТ Сафаров А.Ғ.

Лоиҳаи илмӣ-тадқиқотӣ ҳамроҳи Шуъбаи физикаи кометаҳо ва астероидҳои Институти астрофизикаи Академияи милии илмҳои Тоҷикистон (ШФКА ИА АМИТ) иҷро карда мешавад.

Нишондодҳои муҳими корҳои илмию таҳқиқотӣ

а) Дар охирин моҳи апрел ва аввали моҳи майӣ соли ҷорӣ дар Расадхонаи астрономии Ҳисори Институти астрофизикаи АМИТ бо телескопи АЗТ-8 ба мақсади омӯзиши думи чангини кометаҳо дар филтрҳои R ва I дар муддати то 2 дақиқа мушоҳидai кометаҳои C/2020 R4 ATLAS, C/2017 K2 PanSTARRS, C/2020 T2 Palomar гузаронида шуд. Дар асоси коркарди ибтидоии аксҳои гирифташуда, маълум гашт, ки аз кометаҳои дар боло зикршуда, танҳо кометаи C/2020 R4 ATLAS дорои думи чангини равshan мебошад. Аз рӯи аксҳои рақамии гирифташудаи комета ба нақша гирифта мешавад, ки омӯзиши сохтор ва ташаккули думи чангини кометаи C/2020 R4 ATLAS-ро дар соли 2022 иҷро намоем.

Натиҷаҳои илмӣ

а) Кометаи C/2020 F3 дар Расадхонаи астрономии Ҳисори Институти астрофизикаи АМИТ аз 23 то 27 июля соли 2020 аксбардори шудааст. Аксҳои рангай комета дар филтрҳои RI гирифта шуд. Барои муайян намудани кунҷи мавқеъ ва дарозии дум аз барномаи Кардюссел истифода намудем. Бо усули Моисеев координатаҳои кометамарказии думи чангин муайян карда шуд. Аз рӯи усули Ҳипергер шитоби босамар ва вақти ихроҷи чангҳо ҳисоб карда шуд. Дар асоси натиҷаҳои гирифташуда диаграммаи Финсон-Пробстейн, ки Винсент коркард кардааст, барои аксҳои гирифташуда сохта шуд. Ошкор карда шуд, ки чангҳо аз ҳастаи комета бо шитобҳои гуногун партофта шудаанд ва қимати онҳо дар ҳудуди 0,001-0,963 меҳобад. Маълум аст, ки дар натиҷаи сублиматсияи ҳаста аз сатҳи комета чангҳои андозааш қалон ихроҷ

шудааст. Умри чангҳо мувофиқан ба аксҳои гирифташуда дар ҳудуди 3-4,6 шаборӯз меҳобад, ин гувоҳи он аст, ки чангҳо аз ҳастаи комета тақрибан 4-11 апрели соли 2020, тақрибан 110-115 шаборӯз пеш аз мушоҳидаҳо партофта шудаанд..

б) Параметрҳои фотометрии кометаҳои кӯтоҳдаври 6P/d'Arrest, 26P/Grigg-Skjellerup и 73/Schwassmann-Wachmann 3 аз хурӯчи Офтоб омӯхта шуд. Қимати зарibi коррелятсияи параметрҳои фотометрии кометаҳои зикршуда муайян карда шуд. Ба намуди хурӯчи Офтоб – адади Волф (W) ва масоҳати доғҳои (S) офтобӣ гирифта шудааст. Ошкор крда шуд, ки параметрҳои фотометрии кометаҳои 6P/d'Arrest, 26P/Grigg-Skjellerup аз адади Волф ва масоҳати доғҳои офтобӣ коррелятсия доранд. Таъсири хурӯчи Офтоб ба параметрҳои фотометрии кометаи 73/Schwassmann-Wachmann 3 назарногир аст.

в) Суръати ихроҷи чангҳои думи чангини кометаи 67P дар 3 пайдоиш (солҳои 2003, 2009, 2015) муайян карда шуд. Қимати суръатҳо дар ҳудуди 0,18-0,42 км/с меҳобанд. Ҳисобҳо бо формулаи Ҷонс амалӣ гардид. Соли 2003 дар кометаи 67P инчунин думи аномалӣ мушоҳида шуд. Суръати ихроҷ бо формулаи Орлов ҳисоб карда шуд ($V = 0,25 \text{ км/с}$). Думи аномалӣ ва фаввораҳои газучангӣ дар атрофи перигелийӣ мадор мушоҳида шудаанд. Мувофиқан дар ин масофаҳо равандҳои сублимационӣ чунин суръатҳоро аз ҳастаи комета барои думи аномалӣ ва четҳо таъмин карда наметавонад.

Самаранокии корҳои илмию таҳқиқотӣ: Дар давоми соли тақвими корҳои илмӣ-таҳқиқотии кафедра дар якҷоягӣ бо Шуъбаи физикии кометаҳо ва астероидҳои Институти астрофизики АМИТ ба роҳ монда шудааст. Инчунин мудири кафедра Сафаров А.Ф. корҳои илмиро бо Расадхонаи астрофизики Шемахаи Академияи миллии илмҳои Озорбойҷон ва Донишгоҳи давлатии Боку (Озорбойҷон) таҳқим бахшид. Натиҷаи корҳои илмӣ дар як конференсияи байналмилалӣ муҳокима шуда, мақолаи муштарак омода шуда истодааст. Дар соли хониши 2020-2021 аз тарафи устодон ва кормандони кафедра 11 мақола аз чоп баромад. Як мақола бо забони англисӣ дар маҷаллаи *Astronomical Journal of Azerbaijan* ва як мақола дар Паёми ДМТ, бахши илмҳои табиатшиносӣ бо забони русӣ дар охири соли 2020 аз чоп баромад. 4 – мақолаи дигар дар маводҳои конференсияи ҷумҳурияи Ҷумҳурии Ӯзбекистон бо забони русӣ дар охири соли 2020 аз чоп баромад. Мақолаҳои мазкур дар якҷоягӣ бо устодони кафедра Сафаров А.Ф., Бобоев Ш.С., Зухуров М.Х. бо ходими илмии Шуъбаи кометаҳо ва астероидҳои Институти астрофизики АМИТ Аюбов Д.Қ. ва муаллими қалони кафедраи математика ва физикии ДРСТ Ҳикматуллоев С.Ч. ба чоп омода шуда буд. Инчунин 2 мақолаи устоди кафедра Сафаров А.Ф. дар Энциклопедияи миллии тоҷик аз чоп баромад. Дар давоми соли таҳсил 3 мақолаи илмӣ-оммавӣ дар

мачаллаи Маорифи Тоҷикистон бо номи “Наврӯз аз нигоҳи астрономӣ”, дар рӯзномаи Ба қуллаҳои дониш бо номи “Фатҳи кайҳон” ва дар рӯзномаи Файзи Зарафшон бахшида ба ёдбуди профессори кафедра Ибодинов Х.И. аз чоп баромаданд. Дар давоми соли Сафаров А.Ғ. дар ду конференсияи байналмилаӣ бо маърӯза тариқи онлайн ширкат варзид. Кафедраи астрономия бо Институти астрофизикаи АМИТ созишинаи ҳамкорӣ дорад. Мувофиқи созишина кормандони кафедра дар мушоҳидаҳои астрономӣ, ки дар Расадхонаҳои Институт гузаронида мешавад, ширкат меварзанд. Кафедраи астрономия бо Сарредаксияи Энсиклопедияи миллии тоҷик ҳамкории зич дорад. Кафедра бо Расадхонаи астрофизики Шемахаи Академияи миллии илмҳои Озорбайҷон ва Доғишгоҳи давлатии Боку (Озорбайҷон) ҳамкориҳоро таҳқим дода истодаанд. Кафедраи астрономия бо Ҷаъмияти астрономии Тоҷикистон ҳамкории зич дошта ҳамасола ҷорабиниҳои муштарак мегузаронад. Кормандони кафедра барои таблиғу ташвиқи донишҳои астрономӣ ба ВАО робитаи зич доранд.

Ширкат дар конференсияҳо ва семинарҳо: Кормандони кафедра дар конференсияи байналмилаӣ 15 октябри соли 2020 ширкат варзида 6 маърӯза намуданд. Дар конференсияи апрелии ДМТ устодони кафедра 4 маърӯза пешниҳод намуданд, инчунин устодони кафедра бо 3 маърӯзai дигар дар конференсияи ҷумҳурияйӣ дар ДМТ ва ДСРТ ширкат варзидаанд. Дар давоми соли хониш устодони кафедра дар 2 конференсияи байналмилаи бо 3 маърӯза тариқи онлайн ширкат варзидаанд. Бахшида ба “60-умин согарди аввалин парвози Инсон ба Кайҳон” ҳамоиши илмӣ дар мавзӯи “Фатҳи кайҳон” бо иштироки устодону кормандони факултети физикаи ДМТ (Солиҳов Д.Қ., Шарипов Ҷ., Ақдолдов Д.М., Муҳаммадҷонова М., Сафаров А.Ғ., Бобоев Ш.С., Зуҳуров М.Ҳ., Ҳусенова Т.З. донишҷӯёни курсҳои 1-3 – уми ихтисоси физикаи умумӣ, 1-4 –уми астрономия, магистрҳои ихтисоси астрономия), ҳодимони илмии Институти астрофизика (Нарзиев М. ва Буриев А.М. ва Институти физикаю техникаи ба номи С.Умарови АМИТ Шоёқубов Ш.Ш., устодони кафедарҳои информатика, физикаю математикаи Доғишгоҳи славянӣ русӣ-тоҷикӣ (Замонов М.З., Ҳикматуллоев С.Ҷ.) шуда гузашт. Сафаров А.Ғ. – бахшида ба омодагии донишҷӯён ва магистрони ихтисоси астрономия барои ширкат дар озмӯни ҷумҳуриявии “Илм-furӯfi маъrifat” ба кормандони барномаи Субҳи Тоҷикистон аз Шабакаи якуми Тоҷикистон маълумот дод. Доғишҷӯён Нормаҳмедов Н.О., Фарҳоди Шокириён, Ҷавлатова З., магистри кафедраи астрономия Гадоев С.П. барои ширкат дар озмӯни ҷумҳуриявии “Илм-furӯfi маъrifat” ба кормандони барномаи Субҳи Тоҷикистон аз Шабакаи якуми Тоҷикистон маълумот додаанд. Сафаров А.Ғ.- барои

хонандагони литсейи Раҳнамои н.Шоҳмансур доир ба донишҳои астрономӣ дар кафедра бахшида ба “Рӯзи дарҳои кӯшод дар ДМТ” мизи мудаввар гузаронд. Сафаров А.Ф. бо Сарредаксияи илмии Энциклопедияи илмии тоҷик ҳамкориҳои кафедраро вусъат бахшида, доир ба шаҳсиятҳои шинохта ба китоби “Олимони қарни 21” маълумотномаҳоро барои устодон Ибодинов Х.И., Ибодов С., Раҳмонов А.А., Шоимов У.М. пешниҳод намуд. Сафаров А.Ф. дар соли хониши 2020-2021 ба Сарредаксияи илмии Энциклопедияи илмии тоҷик 8 – мақолаҳои астрономиро омода намуда ба чоп фиристод. Сафаров А.Ф. барои ба чоп таҳия шудани аввалин “Донишномаи астрономӣ” аз тарафи Сарредаксияи илмии Энциклопедияи илмии тоҷик 3 мақолаҳои навро омода намуда ба чоп фиристод. Донишҷӯи курси 3-юми ихтисоси астрономия Шокириён Фарҳод аз рӯи таҳассус ва донишҷӯи курси 2-юми факултети меҳаникаю математика Шарипов Диловар дар олимпиадаи АМИТ сазовори ҷойи аввал ва гирандаи Ҷоми Академияи милии илмҳои Тоҷикистон дар соҳаи астрономия гардидаанд. Раёсати Донишгоҳ донишҷӯёнро бо роҳбарашон Сафаров А.Ф. бо ифтихорнома ва мукофотҳо қадрдонӣ намуданд. Донишҷӯн Нормаҳмедов Н.О., Шокириён Ф., Давлатова З. Ва магистри ихтисоси астрономия Гадоев С. Дар озмӯни ҷумҳуриявии “Илм-furӯғи маърифат аз давраи донишгоҳи то давраи ноҳиявӣ ширкат варзиданд. Гадоев С. дар давраи ноҳиявӣ (Шоҳмансур) сазовори ҷойӣ 3-юм гашт. Аз тарафи Ҳукумати н.Шоҳмансур ба ў Ифтихорнома ва мукофтпӯлӣ доданд. Кормандон ва устодони кафедра дар ҳама маъракаҳои сиёсиву ҷамъиятии дар Тоҷикистон, шаҳри Душанбе ва Донишгоҳи миллии Тоҷикистон фаъолона ширкат меварзанд.

Пешниҳодҳо: Кафедраи астрономия дар Тоҷикистон ягона кафедраи таҳассусӣ мебошад, ки мутахассисонро барои тамоми соҳаҳои Тоҷикистон омода мекунад. Кормандон ва устодони кафедра ба такмили ихтисос дар хориҷа ниёз доранд. Барои дуруст ба роҳ мондани корҳои илмӣ, таълимӣ лозим меояд, ки барои телескопи таълимии кафедра таҷҳизотҳои иловагӣ, маҳсусан филтрҳои ранга барои мушоҳидай Офтоб, сайёраҳо ва кометаҳо лозим аст.

САМТИ 4 ИНФОРМАТИКА ВА ТЕХНИКАИ ҲИСОББАРОР

КАФЕДРАИ МОШИНҲОИ ҲИСОББАРОР, СИСТЕМАҲО ВА ШАБАКАҲО

Проблемаи таҳқиқи тавсифи баъзе системаҳои табииӣ ва техникиӣ

Доир ба мавзӯи «Таҳқиқоти фазой – вақтии таснифоти физикии баязе аз системаҳо ва усули танзимкунонии онҳо» (роҳбари илмӣ: д.и.ф.-м., дотсент Ҷӯраев Х.Ш.).

Дар соли ҳисоботи муваффақиятҳои илмии кафедра хело назаррас аст. Устодони кафедра доир ба мавзӯи илмӣ-татқиқотии кафедра корҳои илмии худро пеш бурда, зиёда аз 20 номгӯй корҳои илмиро қисман чоп намуда, қисман ба чоп омода намудаанд.

Дар ин сол ду рисолаи номзади ба Шӯроҳои диссертационии КОА ҶТ дар назди ДДБ ба номи Носири Хисрав ва Институти масъалаҳои об гидроэнергетика ва экологиии АМИТ пешниҳод намудаанд. Аз ин ду нафар як нафар (Восидов Ш.Ю. – асистенти кафедра) дар Шӯрои диссертационии КОА ҶТ дар назди ДДБ ба номи Носири Хисрав бо ихтисоси 13.00.02 – Назария ва методикаи омӯзишу парвариш (математика, таҳсилоти олӣ) дар тарихи 27.03.2021 дифо намуд. Нафари дуюм бошад, Асомиддинов З.Ш. муаллими калони кафедра, рисолаи номзадиашро дар Шӯрои диссертационии КОА ҶТ дар назди Институти масъалаҳои об гидроэнергетика ва экологиии АМИТ бо ихтисоси 01.04.14 – Физикаи ҳароратӣ ва назарияи техникаи гармо дар тарихи 20.05.2021 дифо намуд.

Миқдори устодоне, ки ба КИТ машғул мебошанд-8.

Миқдори самтҳо – 1, проблемаҳо – 2, мавзӯҳо-8, 100% ичро шудааст.

Татбиқи натиҷаҳои КИТ

- а) дар истеҳсолот – 1;
- б) дар нақшай таълим (корҳои курси ва дипломӣ - 29, рисолаҳои номзадӣ ва докторӣ - 10, таҷрибаи таълими – 2);
- в) Миқдори шаҳодатномаҳои авторӣ - 3, патентҳо ва ҷандои онҳо дар истеҳсолот тадбик шудааст;
- г) рӯйхати китобҳои дарсӣ, вакоитҳои таълими, дастуралмалҳои метоҳи, мақолаҳои илми, тезисҳо, монографияҳои чопшуда:

Натиҷаҳои муҳими корҳои илмӣ-тадқиқотӣ

Дар соли 2021 кафедра ба пешравиҳои зерин ноил шуд:

- 1) асистенти кафедра Восидов Шамсиiddин Юсуфович (ҳимоя 27.03.2021 дар Шӯрои диссертационии 6D.KOA-035 шуда буд),
2) Муаллими калони кафедра Асомиддинов Зайнiddин Шароғовиҷ (ҳимоя 27.03.2021 дар Шӯрои диссертационии 6D.KOA-041 шуда буд)

Самти 1.1. Усули танзимкунони барои баязе аз масъалаҳои физикии математикий.(роҳбари илмӣ, н.и.ф.м., дотсент Ҷӯраев Х.Ш.).

Масоили 1.1.3. Усули танзимкунонии ҳалли масъалаи канории барои муодилаи намуди гиперболикӣ

Коркарди усулҳои танзимкунонии масъалаи канорӣ ва аввалай барои муодилаи намуди гиперболӣ пешниҳод карда шуд. Нишон дода

шуд, ки ҳалли ингуна масъалаҳо хангоми камеे тағийирёбии шартҳои додашуцдаи канорӣ ва ибтидои талаботи устувориро қаноат менамояд.

Самти 1.2. Усули танзимкунонии масъалаи Коши ва канорӣ ба-рои муодилаи гармигузарорӣ (асс. Норматов З.С.).

Масоили 1.2.3. Таҳқиқи паҳншавии гарми дар муҳити маҳдуд.

Бо истифодаи усули гиперболикунонии сунъи методи танзимкунони масъалаи дуюм канори ва аввала барои муодилаи гармигузарорӣ инкишоф дода шуда аст.

Самти 1.3. Татқиқи хосиятҳои гармигузаронии моеъҳо (Муаллими қалон Асомиддинов З.Ш.).

Масоили 1.3.3. Усули коркарди вобастагии хосияти гармиғунҷоиши раствори секомпонента.

Таҳқиқи хосияти гармигузаронӣ ва системаи фазавии маҳдулҳои секомпонентай моеъҳои авиатсионӣ моделиронии математикий ва компютерӣ шуда, натиҷаи ҳисоббарорӣ бо таҷрибаи амалӣ муқоиса карда шуда аст.

Самти 1.4. Усули оптималии таъсиррасонии параметрҳои бисёр-сохтории гетероструктури дар омӯзиши таснифоти нимноқилҳои лазерӣ (асс. Каримов З.Д.) Масоили 1.4.3. Моделсозии вобастагии ҳароратии нурафкании лазерҳои инжексиони наноқабатӣ дар асоси гетеросохторҳои симметрии ду ҷоҳи қвантӣ дошта.

Алгоритми тақрибии ҳалли параметрҳои бисёрқабатай гетеро-сохторҳои лазерӣ коркард мешавад. Натиҷаҳо бо натиҷаи таҷрибавӣ муқоиса карда шуд.

Самти 1.5. Таҳрезии компютерии коркарди натиҷаҳои таҷрибавии гармиғунҷоиши металҳо ва ҳӯлаҳо (аспирант Ҳасанов С.).

Масоили 1.5.3. Моделсозии компютерии коркарди натиҷаҳои таҷрибавии гармиғунҷоиши металҳо ва ҳӯлаҳо.

Усули коркарди модельсозии компютерии натиҷаҳои таҷрибавии гармиғунҷоиши метаҳо ва ҳӯлаҳо пешниҳод карда мешавад.

Самти 1.6. Татбиқи васоити барнома-ҳисоббарори таълими курси моделсозии математики дар физика (асс. Восидов Ш.Ю.).

Масоили 1.6.3. Асосҳои дидактикаи методикаи ҳалли масъала дар раванди таълими механикаи классикӣ дар мактабҳои олий.

Усули омӯзиш аз нуқтаи назарияи Педагогӣ ва Писхологӣ пешниҳод карда шуда аст. Коркарди методикаи ҳалли аддии муодилаи физикаи математикий дар системаи матлаб муҳокима шудааст.

Самти 1.7. Нақши асосии (функцияҳои) асбобҳои нимноқили ба-рои соҳтани техникаҳои ҳисоббарори замонави (н.и.ф.м., муаллими қалон Маҳмудов И.Ш.)

Масоили 1.7.3. Таҳқиқ ва коркарди технологияи сарфаҳои энергиявӣ дар асоси манбаҳои нимноқилии рушнӣ.

Дар асоси гузаронидани корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ коркарди баъзе асбобҳои рушнотехники навсози карда шудааст.

Дар конференсияҳои Ҷумҳурияви ва байналхалқи марӯзаи устодон шунида ва муҳокима шудаанд:

1. Республиканский научно-практической конференции–Кулоб, 26 декабря соли 2020. -2 маърӯза.

2. VI Всероссийской научно-практической конференции с международным участием. –Орёл. 4-5 декабря соли 2020. – 3 марӯза.

3. Республиканский научно-практической конференции–Душанбе, 28 майи соли 2021. -2 маърӯза

САМТИ 5 РУШДИ ИЛМИ ФИЗИКА ДАР ТОЧИКИСТОН

КАФЕДРАИ УСУЛИ ТАЪЛИМИ ФИЗИКА

Проблемаи усули тестӣ ва бартарии он

Дар соли хониши 2020 -2021 устодони кафедраи усули таълими физика профессор Шукурзод Т А., дотсент Акимбеков Х., дотсент Истамов Ф. Х., муалимаи калон Насимова Ҷ., муаллимаи калон Қудусова С., н.и.ф.-м., Аловиддинов А., ассистентон Курбонхолов Т.Т., Султонов С. С., Авази Мирзо ва кафедраи физикии умумӣ, дотсент Муҳаммадҷонова М. ва Саъдуллоҳода Ҳ. дар мавзӯи кори илмии кафедра «Рушди физика дар Тоҷикистон» корҳои илмӣ тадқиқоти гузаронида натиҷаи тадқиқотҳои худро дар шакли фишурдаи маърӯзаҳо, мақолаҳои илмӣ ва иштирок дар конференсияҳо ҷамъбаст намуданд.

Дар соли хониши 2020-2021 мувофиқи нақша мавзӯи илмии панҷсолаи кафедра бомувафақият ҷамъбаст карда шуд. Мувофиқи нақша масъалаҳои зерини рушди физика дар Тоҷикистон мавриди таҳқиқ ва баррасӣ қарор гирифт:

1. Нақши усули тестии арзёбии дониши донишҷӯён дар баланд бардоштани сифати таҳсилот. Нишон дода шудааст, ки истифодаи усули тестии санчиши дониши донишҷӯён боиси баланд гардиданӣ савияи дониши донишҷӯён ва рушди салоҳиятҳои касбии онҳо мегардад. Бо усули тестии санчиши дониш дар муддати вақти кӯтоҳ савияи дониши миқдори зиёди донишҷӯён ва хонандагон арзёбӣ карда мешавад.

Дар усули санчиши тестӣ санчиш беғаразона сурат мегирад, ҳол он, ки дар усули анъанавӣ ба беғаразона санҷидани дониши хонандагон ва донишҷӯён кафолат дода намешавад. Дар хонандагон ва донишҷӯён эҳсоси тарс мушоҳида карда намешавад ва қобилияти мустақилона фикр кардани донишҷӯён инкишоф мейёбад.

2. Дар такмил додан ва истифодаи низоми баллӣ-рейтингии арзёбии дониши донишҷӯён: Муқаррар карда шудааст, ки дар ин низоми таълим самаранокии фаъолияти устод афзун мегардад ва ҳамзамон дар раванди таҳқиқот нолоиқ будани низоми панҷбаллаи баҳодиҳии дониши донишҷӯён ошкор гардиd.

Баргузорӣ таҳқиқот нишон дод, ки барои ба низоми баллӣ-рейтингии баҳогузории дониш (дар шароити як муассисаи олий) гузоштан гузаронидани чорабиниҳои зерин манфиатбахш аст:

- муайян кардани меъёри умуми истифодабарии низоми баллӣ-рейтингии бо дарназардошти коркарди барномаи марбут ба фанни таълими, технологӣ ва таълимоти электроние, ки имконияти гузаронидани мониторинг ва назоратро барои гирифтани маълумот оид ба ҳар як донишҷӯ муайян мекунад, марому мақсади низоми кредитӣ асосан гирифтани маълумот доир ба ҳар як донишҷӯ мебошад. Инчунин дар он мавҷуд имкониятҳо барои хоҳишмандоне, ки бо ҷараёни таълим ва дараҷаи тайёрии таълимии донишҷӯён шинос шудан меҳоҳанд;

-мутобиқ кардани тарзу усули сарбории таълимии устод бо дарназардошти талаботи Низомномаи таълимии донишгоҳ, мавҷуд будани соатҳои иловагӣ ва истифода бурдани онҳо барои тафтиши иловагии корҳои санчишӣ, тайёр кардани тестҳои семестрий, супоришҳои инфириодӣ барои донишҷӯён, номбурди рефератҳо ва санчиши онҳо; баҳогузории пурсучӯи инфириодӣ ва дастаҷамъӣ, дарсҳои иловагӣ барои донишҷӯёни қафомонда;

-мувоғиқ ба саволҳои тестии имтиҳонӣ ташкил намудани таъминоти иттилоотие, ки аз маводҳои имии ва дастурҳои таълими-методӣ, нашрияҳои фосилавӣ-даврагӣ марбут ба фанни таълимие, ки донишгоҳ (аз рӯи нақшай корӣ) тартиб додааст;

-муҳайё соҳтани низоми амалкунандаи далелҷӯй (сабабҷӯй, кунҷковӣ) барои фаъол гардонидани кори баъзе донишҷӯён, алалхусус зиёд намудани стипендиya, имконияти идома додани хониш дар кишварҳои хориҷа ва интиҳоби дурнамои ҷои кор баъди анҷоми хониш ва ғайра. Мачмаai интиҳобшудаи чорабиниҳо имконияти афзун гардонидани самаранокии низоми баллӣ - рейтингиро дорад ва дар ин асос савияи инноватсионии корҳои таълими ва самаранокии фаъолият донишгоҳивоҷ дода мешавад. Дар ин бобат обрӯ ва эътибори донишгоҳ ва афзоиши рақобатпазирии он дар бозори меҳнат ҳам дар кишвар ва хориҷа мегардад.

3. Истифодаи усули омӯзиши проблемавӣ дар раванди дарс:

Барои пурсамар гардиданни дарс устодони муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии кишварро зарур аст, ки дар дарсҳои худ аз усулҳои фаъоли таълим истифода намуда раванди дарсро ба замона

мутобиқ ва сифати таҳсилотро боло бардоранд. Яке аз чунин усулҳои фаъоли таълим омӯзиши проблемавӣ мебошад. Истифодаи усули омӯзиши проблемавӣ дар раванди дарсҳои физика боиси рушди салоҳияти касбии донишҷӯён мегардад. Бинобар ин омода намудани савол ва масъалаҳои проблемавӣ зинаи аввали омӯзиш буда, созмон додани вазъиятҳои проблемавӣ аз истеъдод ва маҳорати устод вобаста аст.

Инчунин масъалаи омӯзиши проблемавӣ ва истифодаи он дар дарсҳои физика мавриди таҳлил қарор гирифтааст. Дар асоси масъалаҳои проблемавӣ тартиб дода шуда роҳҳои ба вучуд оварданӣ вазъиятҳои проблемавӣ ва истифодаи он дар дарсҳои физика нишон дода шуданд. Ошкор карда шуд, ки вазъиятҳои проблемавиро дар ҳамаи лаҳзаҳои дарс мавриди истифода қарор додан мумкин аст. Бартарии омӯзиши проблемавӣ аз усули анъанавии таълим бо мисолҳои мушаххас нишон дода шуд. Қайд карда шуд, ки истифодаи омӯзиши проблемавӣ дар дарсҳои физика боиси баланд гардиданӣ дараҷаи дониши донишҷӯён, рушди эҷодкории онҳо ва баланд гардиданӣ салоҳияти касбии онҳо мегардад.

4. Таърихи рушди физика дар Тоҷикистон.

Дар асоси тадқиқоти таърихӣ-педагогии гузаронидашуда барқа-роршавӣ ва рушди тадқиқотҳои физикӣ, инчунин масъалаҳои омода-созии қадрҳои илмӣ-педагогӣ дар факултети физикаи ДМТ омӯхта шуда, ба масъалаҳои зерин диққати маҳсус дода шуд;

Дар заминаи кафедраҳои факултет пайдо шудани гурӯҳҳои илмӣ-тадқиқотӣ, Лабораторияи проблемавии физикаи мустаҳкамии полимерҳо (баъдтар Шӯъбаи физикаи муҳитҳои конденсӣ); таъмини қисми илмии донишгоҳ бо қадрҳои илмӣ-педагогии баландиҳтинос аз ҷумлаи хатмкардагони кафедраҳо боиси инкишофи илми физика дар Тоҷикистон мегардад;

-фаъолияти илмӣ-педагогии олимони маъруфи факултет ва саҳми онҳо дар рушди илми физика дар Тоҷикистон нишон дода шуд;

- рушди алоқаи илм бо истеҳсолот дар вобастагӣ бо дастовардҳои илмӣ;

- таҳлили миқдорӣ ва сифатии рушди физика дар ДМТ дар асоси омӯзиши динамикаи нашр ва ҳимояи рисолаҳо доир ба физика.

- тадқиқоти гузаронидашуда аз он шаҳодат медиҳад, ки рушди илми физика дар Тоҷикистон дар марҳилаи инкишофтёбӣ мебошад.

Дар давоми давраи ҳисботӣ аз ҷониби устодони кафедра се васоити таълимӣ ва 23 мақолаҳо дар журналҳои илмӣ ва маъводҳои маърӯзаҳои илмӣ дар конференсияҳои байналхалқӣ ва ҷумҳурияйӣ ба ҷоп расиданд.

ҚИСМИ II
НИШОНДОДИ ҶАДВАЛИ ВА ШАРХИ ОН

Замимаи 3

Ҷадвали 1.

Шумораи устодон ва кормандони илмӣ-омӯзгор, ки дар ичрои корҳои илмӣ-таҳқиқоти факултети физика ширкат меварзанд

№	Факултет ва кафедраҳои он	Шумораи уму-мии устодон	Шумораи усто-доне, ки дар КИТ ширкат меварзанд	Докторони илм, про-фессорон	Номза-дони илм, дот-сентон	Миқдори унвондорон бо %	Синну соли миёнаи устодон	
							Мард	Зан
1	Кафедраи физикии чисмҳои саҳт	8	8	2	3	55,5	61,6	-
2	Кафедраи физикии назарияӣ	9	9	3	2	60	61	9
3	Кафедраи оптика ва спек-троскопия	6	6	1	3	66,6	56	41
4	Кафедраи физикии элек-тронӣ	6	6	3	3	83	54	71
5	Кафедраи физикии ҳаста	7	7	1	3	57	53,6	30
6	Кафедраи метеорология ва климатология	5	5	1	4	100	41,25	39
7	Кафедраи астрономия	4	4	-	2	50	47,5	-
8	Кафедраи мошинҳои ҳисоббарор, системаҳо ва шабакаҳо	8	8	1	4	75	54	-
9	Кафедраи усули таълими физика	9	9	1	4	55	55	56
10	Кафедраи физикии умумӣ	6	6	1	4	100	83	17
	Факултети физика	69	69	14	32	70,21	56,69	37,57

Чадвали 2.

Миқдори самт ва мавзӯъҳои илмӣ

№	Факултет ва кафедраҳои он	Самт	Масоил	Мавзӯъ
1	Кафедраи физикаи чисмҳои саҳт	Физикаи чисмҳои саҳт ва ҳолати конденсии модда	Коркарди технологияи ҳосил намудани композитҳои полиме- рии бо нанозарраҳо модифитси- ронидашуда таҳқиқи сохтор ва ҳосиятҳои физикӣ-механикии онҳо.	Дар сатҳҳои боломоле- кулӣ таҳқиқ намудани сохтор ва ҳосиятҳои фи- зики мавод-ҳои полиме- рии бо зарраҳои нанокар- бонӣ модифитсирунида- шуда. Баландбардории эътиими-ят ва самаранокии аппара-тура ва асбобҳои барқии тиббӣ бо коркарди ҳуҷҷат-ҳои меъёрию техникии истифодабарии онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон.
2	Кафедраи физикаи назариявӣ	Физикаи моеъҳо, газҳо ва муҳитҳои плазмамо- нанд.	Тадқиқоти назариявии физикаи моеъҳо, газҳо ва муҳитҳои плаз- мамонанд.	Тадқиқоти назариявии физикаи моеъҳо, газҳо ва муҳитҳои плазмамонанд.
3	Кафедраи оптика ва спек- троскопия	Таҳқиқи таъсири бай- ниҳамдигарии молеку- ла{ои бисёратома бо ёрии усулҳои спектро- скопӣ ва {исобкуни{ои кванто-химиявӣ. 1. Таҳқиқи параметрҳои спектралӣ ва қобилияти	Пайвастагиҳои гетеросиклӣ, ҳалку-нандаҳо, кислотаҳои гум- мииӣ, металлҳои вазнин, зардоби хун.	Муқаррар намудани қонуниятҳои таъсири ҳамдигарии зар раҳо дар системаҳои бисёр-атома дар ҳолатҳои конденсӣ бо усулҳои оптикий ва му{осиботи кванто- химиявӣ.

		<p>протонодонорӣ ва протоноаксептории пайвастагиҳои гетеросиклӣ бо усули спектроскопияи инфрасурх.</p> <p>2. Омӯзиши хусусиятҳои сохторӣ ва фуксионалии объектҳои табиӣ (кислотаҳои гуминӣ) бо усулҳои спектроскопияи молекулавӣ.</p>		Омезиши сохтори молекулии кислота{ои гуминӣ вобаста аз мавғеъ ва усул{ои худокунии он Омӯзиши спектралии зардobi хун.
4	Кафедраи физикаи электронӣ	Омӯзиши хосиятҳои пайвастагиҳои нимноқилии $A^2 B^6$, $A^3 B^5$ ва таъсири омилҳои беоуна ба хосиятҳои нимноқилҳо ва схемаҳои интегралӣ	Асбобҳо дар асоси пайвастагиҳои нимноқилии $A^2 B^6$, $A^3 B^5$	Муайян намудани концентратсияи сатҳои нуқсонҳои радиатсионие, ки дар қабати аморфӣ бад аз нурборонкунӣ дар пайвастагиҳои нимнокили $A^2 B^6$ ва $A^3 B^5$ пайдошудаанд.
5	Кафедраи физикаи ҳаста	Омӯзиши таъсири авқанишоти ҳастаи бо модда	Таъсири ҳастаии афканишот бо модда	Истифодаи нейтронҳо дар тиббӣ ҳастай.
6	Кафедраи метеорология ва климатология	Гидрометеорология ва климатология	Мониторинги шароитҳои гидрометеорологӣ.	Монитори-нги шароитҳои метеорологӣ ва агрометео-рологии ноҳияҳои кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикис-тон.
7	Кафедраи астрономия	Астрофизика	Ҷирмҳои хурди Системаи офтобӣ.	Таҳқиқи таъсири хурӯчи Офтоб бар равандҳои дар кометаҳо гузаранда.
8	Кафедраи мошинҳои ҳисоббарор, системаҳо ва шабакаҳо	Таҳқиқотҳои асосҳои физикии равандҳои информатсионӣ ва усули танзимкунонии баъзе аз масъалаҳои физикаи ма-	Таҳқиқи тавсифи баъзе системаҳои табиӣ ва техникий.	Таҳқиқоти фазоӣ – вақтии таснифоти физикии баъзе аз системаҳо ва усули танзимкунонии онҳо.

		тематикӣ		
9	Кафедраи усули таълими физика	Татбиқи муносибати босалоҳият дар таълими физика.	Омӯзиши проблемавӣ.	Омӯзиш баҳри баланд бардоштани салоҳияти донишҷӯён.
10	Кафедраи физикаи умумӣ	Физикаи чисмҳои сахта ҳолати конденсии мода; Рушди илми физика дар тоҷикистон	Омехта (Санчиши тестӣ; Физикаи мустаҳкамӣ ва мулоимӣ; Ҳодисаҳои хаттӣ ва ғайрихаттӣ дар муҳитҳои конденсӣ).	Омехта (дар сатҳҳои моле-кулӣ ва боломолекулӣ таҳ-қиқ намудани соҳтор ва хосиятҳои физикии мавод-ҳои полимерии бо зарраҳои нанокарбонӣ модифитсиро-нидашуда; Назарияи моле-кулавӣ-кинетикии хосият-ҳои диэлектрикӣ ва электрогузаронии моеъҳои магнитӣ ва маҳдудуҳои электролитӣ; Усули тестӣ ва бартарии он)
	Факултети физика	9	9	10

Ҷадвали 3.

**Нашири маводи илмӣ-методии ҳайати профессорону устодон ва кормандони илмии
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дар соли 2020-2021**

№	Факултет ва кафедраҳои он	Монографияҳо		Китоби дарсӣ	Воситаи таълимӣ	Дастури методӣ	Мақола		Фишурда		Ҳамагӣ	
		Дар хориҷа	Умуми				Дар хориҷа	Умуми	Дар хориҷа	Умуми	Дар хориҷа	Умуми
1	Кафедраи физикаи чисмҳои сахт	-	1	-	-	3	2	2	3	6	4	10
2	Кафедраи физикаи	-	-	-	-	-	9	7	7	13	16	20

	назарияй											
3	Кафедраи оптика ва спектроскопия	-	-	-	-	-	6	4	4	15	7	22
4	Кафедраи физикаи электронӣ	-	1	-	1	-	4	12	-	2	4	14
5	Кафедраи физикаи ҳаста	-	-	-	4	1	1	4	-	20	1	18
6	Кафедраи метеорология ва климатология	3		1	-	2	18	9	1	2	8	19
7	Кафедраи астрономия	-	-	-	-		1	11	4	4	5	15
8	Кафедраи мошинҳои ҳисоббарор, системаҳо ва шабакаҳо	-	1	1	-	-						
9	Кафедраи усули таълими физика	-	-	-	3	-	3	5	5	18	8	23
10	Кафедраи физикаи умумӣ	-	-		-	2	2	2	-	6	2	8
	Факултети физика	3	3	2	8	9	46	56	24	86	70	142

Чадвали 4.

Фаъолияти патентию ихтироотӣ дар ДМТ

№	Факултет ва кафедраҳои он	Арзно зномаҳои қабул шуда	Натиҷаҳо и мусбати санчиши давлатӣ	Қарорҳо дар бораи додани Патент	Ихтироъҳои патенти-кунонидашуда		Асарҳо и Нашршуда	Патентҳои қурбашон нигоҳдошташуда	Мукофоти гирифташуда	Диплом ва ифтихорно-маҳо	Ихтироъҳо и татбиқшуда
					Патентҳо	Гувоҳномаҳо					
1	Кафедраи физикаи чисмҳои саҳт	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2	Кафедраи физикаи назарияй	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Кафедраи оптика ва спектроскопия	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Кафедраи физикаи электронӣ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Кафедраи физикаи ҳаста	2	1	-	-	-	-	-	-	2	-
6	Кафедраи метеорология ва климатология	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Кафедраи астрономия	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Кафедраи мошинҳои ҳисоббарор, системаҳо ва шабакаҳо	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Кафедраи усули таълими физика	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Кафедраи физикаи умумӣ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Факултети физика	2	1	-	-	-	-	-	-	2	-

Ҷадвали 5.

Миқдори конференсияҳои илмие, ки дар ДМТ дар соли 2021 гузаронида шудаанд

№	Факултет ва кафедраҳои он	Байналмилаӣ	Чумхуриявӣ	Донишгоҳӣ
1	Кафедраи физикаи чисмҳои саҳт	-	-	-
2	Кафедраи физикаи назарияй	-	-	-
3	Кафедраи оптика ва спектроскопия	-	-	-
4	Кафедраи физикаи электронӣ	-	-	-
5	Кафедраи физикаи ҳаста	-	-	-
6	Кафедраи метеорология ва климатология	-	-	-
7	Кафедраи астрономия	-	-	-
8	Кафедраи мошинҳои ҳисоббарор, системаҳо ва шабакаҳо	-	-	-
9	Кафедраи усули таълими физика	-	1	-

10	Кафедраи физикаи умумӣ Факултети физика	-	-	-
		-	1	1

Ҷадвали 6.

Шумораи аспирантон аз рӯи ихтисос

№	Факултет ва кафедраҳои он	Ихтисос	То 1 январи соли 2021		Аз 1 январи соли 2021			
			Ҳамагӣ	Аз он чумла		Ҳамагӣ	Аз он чумла	
				рӯзо-на	ғоибо-на		рӯзо-на	ғоибона
1	Кафедраи физикаи ҷисмҳои саҳт	Пайвастагиҳои боломо-лекулий	2	2	-	-	-	-
2	Кафедраи физикаи назариявӣ	Физикаи назариявӣ	-	-	-	-	-	-
3	Кафедраи оптика ва спектроскопия	Оптика ва спектроскопия	-	-	-	-	-	-
4	Кафедраи физикаи электронӣ	Радиофизика ва электроника	-	-	-	-	-	-
5	Кафедраи физикаи ҳаста	Физикаи муҳитҳои конденсӣ	-	-	-	-	-	-
6	Кафедраи метеорология ва климатология	Метеорология ва климатология	-	-	-	-	-	-
7	Кафедраи астрономия	Астрономия	-	-	-	-	-	-
8	Кафедраи мосинҳои ҳисоббарор, системаҳо ва шабакаҳо	Моделсозии математики, усулҳои ададӣ, маҷмӯъаи барномаҳо	1	-	1	-	-	-
9	Кафедраи усули таълими физика	Усули таълими физика	-	-	-	-	-	-
10	Кафедраи физикаи умумӣ Факултети физика		-	-	-	-	-	-
			3	2	1	-	-	-

Ҷадвали 7.

Шумораи магистрҳо аз рӯи ихтисос соли хониши 2020-2021

№	Факултет ва кафедраҳои он	Ихтисос	То 1 январи соли 2021
---	---------------------------	---------	-----------------------

			Хамагӣ	Аз он чумла	
				бучавӣ	шартнома
1	Кафедраи физикаи чисмҳои саҳт	Метрология, стандартизатсия ва сертификатсия	11	3	8
2	Кафедраи физикаи назариявӣ		2	2	-
3	Кафедраи оптика ва спектроскопия		2	-	2
4	Кафедраи физикаи электронӣ		-	-	-
5	Кафедраи физикаи ҳаста		2	2	-
6	Кафедраи метеорология ва климатология		-	-	-
7	Кафедраи астрономия		2	2	-
8	Кафедраи мошинҳои ҳисоббарор, системаҳо ва шабакаҳо		-	-	-
9	Кафедраи усули таълими физика		-	-	-
10	Кафедраи физикаи умумӣ	Физика	-	-	-
	Факултети физика		19	9	10

Чадвали 8.

Миқдори рисолаҳои докторӣ ва номзадӣ, ки дар пояи кафедраҳо ва озмоишгоҳҳои ДМТ дар соли 2021 дифоъ карда шудаанд

№	Факултет ва кафедраҳои он	Рисолаи докторӣ			Рисолаи номзадӣ		
		Ному насаби унвонҷӯ	Соҳаи илм	Шифри ихтисос	Ному насаби унвонҷӯ	Соҳаи илм	Шифри ихтисос
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Кафедраи физикаи чисмҳои саҳт	-	-	-	-	-	-
2	Кафедраи физикаи назариявӣ	-	-	-	-	-	-
3	Кафедраи оптика ва спектроскопия	-	-	-	-	-	-

4	Кафедраи электроники кай физики				Наимов Умедлон Розибекович	Системаҳои иттилоотӣ- ченкуни ӯзбекистонӣ	05.11.16
5	Кафедраи физикаи ҳаста	-	-	-	-	-	-
6	Кафедраи метеороло- гия ва климатология	-	-	-	-	-	-
7	Кафедраи астрономия	-	-	-	-	-	-
8	Кафедраи мошинҳои ҳисоббарор, системаҳои ва шабакаҳо	-	-	-	Восидов Шамсиiddин Юсуфович	Назария ва методикаи омӯзишу парвариш (математика, таҳсилоти олий)	13.00.02
					Асомиддинов Зайнiddин Шароғовиҷ	Физикаи ҳароратӣ ва назарияи техникаи гармо	01.04.14
9	Кафедраи усули таълими физика	-	-	-	-	-	-
10	Кафедраи физикаи умумӣ	-	-	-	-	-	-
	Факултети физика					3	

Чадвали 9.

Миқдори корҳои илмӣ, ки дар истеҳсолот ва ҷараёни таълим дар соли 2021 ҷорӣ карда шудаанд

№	Факултет ва кафедраҳои он	Миқдори корҳои дар соҳаҳои истеҳсолӣ ва ғай- риистеҳсолӣ ҷоришуда	Миқдори корҳои дар ҷа- раёни	Миқдори корҳои дар ҷа- раёни илм	Миқдори корҳои ди- пломӣ
				3	

			таълим чори-шуда	чоришууда	
1	Кафедраи физикаи чисмҳои саҳт	-	-	-	71
2	Кафедраи физикаи назариявӣ	-	-	-	10
3	Кафедраи оптика ва спектроскопия	-	8	27	35
4	Кафедраи физикаи электронӣ	-	6	1	38
5	Кафедраи физикаи ҳаста	-	-	-	54
6	Кафедраи метеорология ва климатология	-	-	-	13
7	Кафедраи астрономия	-	-	-	20
8	Кафедраи мошинҳои ҳисоббарор, системаҳо ва шабакаҳо	1	1	-	29
9	Кафедраи усули таълими физика	-	-	-	-
10	Кафедраи физикаи умумӣ	-	1	-	-
	Факултети физика	1	16	28	260

Ҷадвали 10.

Миқдори маърӯзаҳое, ки устодони ДМТ дар конференсияҳои дараҷаҳои гуногун қироат кардаанд

№	Факултет ва кафедраҳои он	Байналмилалӣ	Ҷумҳуриявӣ	Донишгоҳӣ
1	Кафедраи физикаи чисмҳои саҳт	-	-	2
2	Кафедраи физикаи назариявӣ	-	2	5
3	Кафедраи оптика ва спектроскопия	4	11	6
4	Кафедраи физикаи электронӣ	-	1	2
5	Кафедраи физикаи ҳаста	4	10	5
6	Кафедраи метеорология ва климатология	2	1	2
7	Кафедраи астрономия	8	3	7
8	Кафедраи мошинҳои ҳисоббарор, си-	4	5	5

	стемаҳо ва шабакаҳо			
9	Кафедраи усули таълими физика	4	10	3
10	Кафедраи физикаи умумӣ	-	6	3
	Факултети физика	26	49	40

Ҷадвали 11.

Нишондодҳои мӯҳими корҳои илмии донишҷӯёни ДМТ дар соли 2020-2021

№	Факултет ва кафедраҳои он	Миқдори маърӯзахо, дар конференсияҳо	Миқдори корҳои дипломӣ	Миқдори мақолаҳои илмӣ	Чои ишғолнамуда дар озмуни корҳои илмии донишҷӯёни мактабҳои олии ҷумҳурий аз рӯи ихтисос	Чои ишғолнамуда дар олимпиадаи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон	Чои ишғолнамуда дар олимпиадаи ҷумҳурияйӣ аз рӯи ихтисос
1	Кафедраи физикаи ҷисмҳои саҳт	2	71	-	-	-	-
2	Кафедраи физикаи назариявӣ	5	10	9	-	Ҷамшеди Рустам - донишҷӯи курси сеюми ихтисоси 31040103 физика	-
3	Кафедраи оптика ва спектроскопия	-	35	-	-	-	-
4	Кафедраи физикаи электронӣ	2	38	-	-	-	-
5	Кафедраи физикаи ҳаста	5	54	-	-	-	-
6	Кафедраи метеорология ва климатология	-	13	-	-	-	-
7	Кафедраи астрономия	5	20	-	-	Шокириён Фарҳод - донишҷӯи курси З ихтисоси 02050405	-

							астрономия	
8	Кафедраи монголхой ҳисоббарор, системаҳо ва шабакаҳо	7	29	-	-	-	-	-
9	Кафедраи усули таълими физика	-	-	-	-	-	-	-
10	Кафедраи физикии умумӣ	-	-	-	-	-	-	Қурбонзода Муҳсин Толибҷон - донишҷӯи курси 1 ихтисоси 31040103 физика
	Факултети физика	26	270	-	-	-	Ҷойи якум-2 нафар:	Ҷойи дуюм-1 нафар:

Ҷадвали 12.

Маҳсулнокии корҳои илмӣ-таҳқиқотии озмоишгоҳҳои илмӣ ва гурӯҳҳои фармоишши ИИТ

№	Факултет ва кафедраҳои он	-	Нашри маводи Чопшуда			Патентҳои гирифта-	Миқдори рисолаҳое, ки дар Пояи озмоишгоҳҳо ва гурӯҳҳои илмӣ дифоъ карда шудаанд				Миқдори конференсияҳои Гузаронидашуда			Миқдори маърӯзакҳои киро-
			Макола	Монография	Ринчурӯз		Докторӣ	Ҳомзамӣ	Кориипломӣ	Корикурсӣ	Байнамилалӣ	Чумхураниявӣ	Донишгоҳӣ	
1	Кафедраи физикии ҷисмҳои саҳт		3	1	10	-	-	-	71	114	-	-	-	2
2	Кафедраи физикии назариявӣ		4	-	5	-	-	-	10	10	-	-	-	5

3	Кафедраи оптика ва спектро- скопия		4	-	7		-	-	35	56	-	-	-	-	6
4	Кафедраи физикаи электронӣ		1	-	-	-	-	1	38	20	-	-	-	-	2
5	Кафедраи физикаи ҳаста		-	-	-	-	-	-	54	63	-	-	-	-	5
6	Кафедраи метеорология ва климатология		-	3	-	-	-	-	13	23	-	-	-	-	2
7	Кафедраи астрономия		11	-	4	-	-	-	20	40	-	-	-	-	7
8	Кафедраи мошинҳои ҳисобба- рор, системаҳо ва шабакаҳо		-	-	-	-	-	2	29	52	-	-	-	-	5
9	Кафедраи усули таълими фи- зика		4	-	11	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3
10	Кафедраи физикаи умумӣ		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
	Факултети физика		27	4	37	-	-	3	270	378	-	1	-	-	40

Ҷадвали 13.

Дифои рисолаҳои номзадӣ дар шӯроҳои диссертационии ДМТ

№	Факултет ва кафедраҳои он	Ному насаби ун- вонҷӯён	Шифри Шӯро	Шифри ихтинос	Номи ихтинос	Миқ. рисол. дифоъ.	
						Док- торӣ	Ном- задӣ
1	Кафедраи физикаи чисмҳои саҳт	-	-	-	-	-	-
2	Кафедраи физикаи назариявӣ	-	-	-	-	-	-
3	Кафедраи оптика ва спектро- скопия	-	-	-	-	-	-
4	Кафедраи электроникии фи- зикиӣ	Наимов Умедҷон Розибекович	Д 212.260.05	05.11.16	Системаҳои ит- тилоотӣ- ченкуниӣ ва идоракуниӣ	-	Н.и.т.
5	Кафедраи физикаи ҳаста	-	-	-	-	-	-
6	Кафедраи метеорология ва климатология	-	-	-	-	-	-

7	Кафедраи астрономия	-	-	-	-	-	-
8	Кафедраи мошинҳои ҳисоббабар, системаҳо ва шабакаҳо	Восидов Шамсиiddин Юсуфович	6D.KOA-035	13.00.02	Назария ва методикаи омӯзишу парвариш (математика, таҳсилоти олӣ)	-	Н.и.п.
		Асомиддинов Зайниддин Шарофович	6D.KOA-041	01.04.14	Физикаи ҳароратӣ ва назарияи техникаи гармо		Н.и.т.
9	Кафедраи усули таълими физика	-	-	-	-	-	-
10	Кафедраи физикаи умумӣ	-	-	-	-	-	-
	Факултети физика					-	3

Чадвали 14.

Шумораи номзадон ва докторони илм дар факултетҳо ва кафедраҳои умумидонишгоҳии ДМТ

№	Факултет ва кафедраҳои он	Шумораи номз. Илм		Шумораи док. илм		Шумораи узви воб. АМИ Тоҷикистон, АТ Тоҷикистон		Шумораи узви пайв. АМИ Тоҷикистон	
		Занон	Мардон	Занон	Мар- дон	Занон	Мардон	Занон	Мардон
1	Кафедраи физикаи ҷисмҳои саҳт	-	5	-	2	-	-	-	-
2	Кафедраи физикаи назариявӣ	-	4	-	4	-	-	-	1
3	Кафедраи оптика ва спектротекноло- гия	2	1	-	1	-	-	-	-
4	Кафедраи физикаи электронӣ	1	3	-	2	-	-	-	-
5	Кафедраи физикаи ҳаста	-	3	-	1	-	-	-	-

6	Кафедраи метеорология ва климатология	1	3	-	-	-	1	-	-
7	Кафедраи астрономия	-	2	-	-	-	-	-	-
8	Кафедраи мошинҳои ҳисоббабарор, системаҳо ва шабакаҳо	-	5	-	1	-	-	-	-
9	Кафедраи усули таълими физика	1	3		1	-	1	-	-
10	Кафедраи физикаи умумӣ	1	3	-	1	-	-	-	-
	Факултети физика	6	32	-	13	-	2	-	1

Ҷадвали 15.

Синну соли миёнаи устодони унвондори ДМТ

№	Факултет ва кафедраҳои он	Синну соли миёнаи номзадони илм			Синну соли миёнаи докторони илм		
		умумӣ	Аз чумла		Умумӣ	Аз чумла	
			Мардон	Бонувон		Мардон	Бонувон
1	Кафедраи физикаи чисмҳои саҳт	4	55	-	2	71	-
2	Кафедраи физикаи назариявӣ	4	61	-	3	73,3	-
3	Кафедраи оптика ва спектроскопия	3	54	41	1	59	-
4	Кафедраи физикаи электронӣ	3	60	71	3	71	-
5	Кафедраи физикаи ҳаста	3	66	-	1	61	-
6	Кафедраи метеорология ва климатология	4	41,25	39	1	63	-
7	Кафедраи астрономия	2	47,5	-	-	-	-
8	Кафедраи мошинҳои ҳисоббабарор, системаҳо ва шабакаҳо	4	47	-	1	63	-
9	Кафедраи усули	3	58	58	1	67	-

	таълими физика						
10	Кафедраи физикаи умумӣ	4	65	73	1	43	-
	Факултети физика	34	55,5	56,4	14	63,47	-

Ҷадвали 16.

Шумораи олимон дар факултетҳо ва кафедраҳои умумидонишгоҳии ДМТ аз рӯи соҳаҳои илм

№	Факултет ва кафедраҳои он	Соҳаҳои илм	Шумораи кормандоне, ки дараҷа ё унвони илмӣ доранд (штатӣ)	Шумораи номзандони илм		Шумораи докторони илм	
				Мара	Зан	Мара	Зан
1	Кафедраи физикаи чисмҳои саҳт	-физика - математика	6	4	-	2	-
		-техникиӣ	1	1	-	-	-
2	Кафедраи физикаи назарияӣ	-физика - математика	7	4	-	3	-
3	Кафедраи оптика ва спектроскопия	-физикаю - математика	4	1	2	1	-
4	Кафедраи физикаи электронӣ	-физикаю - математика	4	2	1	1	-
		-техникиӣ	1	-	-	1	-
5	Кафедраи физикаи ҳаста	-физикаю - математика	4	3	-	1	-
6	Кафедраи метеорология ва климатология	-химиё	1	-	-	1	-
		-физикаю - математика	1	1	-	-	-
		-техникиӣ	2	1	1	-	-

		-географӣ	1	1			
7	Кафедраи астрономия	-физикаю - математика	2	2	-	-	-
8	Кафедраи мошинҳои ҳисоббарор, системаҳо ва шабакаҳо	-физикаю - математика	7	6	-	1	-
		-омӯзгорӣ		1			
9	Кафедраи усули таълими физика	-физикаю - математика	3	3	-		-
		-омӯзгорӣ	2	-	1	1	-
10	Кафедраи физикаи умумӣ	-физикаю - математика	4	2	1	1	
		-техникий	1	1	-	-	-
	Факултети физика	-физикаю - математика	42	2	4	10	-
		-техникий	5	3	1	1	-
		-географӣ	1	1	-	-	-
		-кимиё	1	-	-	1	-
		-омӯзгорӣ	3	1	1	1	-

Чадвали 17.

Шумораи олимони дар факултетҳо ва кафедраҳои умумидонишгоҳии ДМТ вобаста синну сол

№	Факултет ва кафедраҳои он	То 30 сола		Аз 31 то 40 сола		Аз 41 то 50 сола		Аз 51 то 60 сола		Аз 61 то 70 сола		Аз 70 сола боло	
		Номзади илм	Доктори илм	Номзади илм	Доктори илм	Номзади илм	Доктори илм	Номзади илм	Доктори илм	Номзади илм	Доктори илм	Номзади илм	Доктори илм
1	Кафедраи физикаи чисмҳои саҳт	-	-	1	-	-	-	-	-	3	1	1	1
2	Кафедраи физикаи назарияӣ	-	-	2	-	1	-	1	-	-	1	-	2
3	Кафедраи оптика ва спектроскопия	-	-	1	-	-	-	2	1	-	-	-	-
4	Кафедраи электроникай физикий	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	1	1
5	Кафедраи физикаи ҳаста	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	2	-

6	Кафедраи метеорология ва климатология	-	-	4	-	-	-	-	-	-	1	-	-
7	Кафедраи астрономия	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
8	Кафедраи машинаҳои ҳисоббарор, системаҳо ва шабакаҳо	-	-	2	-	2	-	1	-	1	1	-	-
9	Кафедраи усули таълими физика	-	-	-	-	2	-	1	-	-	1	1	-
10	Кафедраи физикаи умумӣ	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	2	-
	Факултети физика	-	-	12	-	7	1	7	1	5	7	7	4

ҚИСМИ III
САМАРАНОКИИ КОРҲОИ ИЛМӢ-ТАҲҚИҚОТИ
РӮЙХАТИ МАВОДИ НАШРИ КОРМАНДОНИ ФАКУЛТЕТ

Мақолаҳои дохилӣ

1. Амирзода О.Х., Курбонов Н.Б., Кобули З.В., Асоев Х.М. Сравнительная оценка использования водно-земельных ресурсов плато: Хатлонской области (Таджикистан) и штата Небраски (США) // Водные ресурсы, энергетика и экология, 2021. - №1. -С.8-19.
2. Мирзохонова С.О. Ниязов Дж.Б. влияние изменения климата на гидрологический режим бассэна реки Пяндж. //Водные ресурсы энергетика и экология ИВПГЭиЭ НАН Таджикистана №1(1). Душанбе 2021 -С.37-43
3. Одинаев С., Ақдодов Д.М., Махмадбеков Р.С. Исследование частотной дисперсии коэффициентов диэлектрической праницаемости и диэлектрических потерь водного раствора иодида цезия – Известия Академии наук Республики Таджикистан. Отделение физико-математических, химических, геологических и технических наук, 2021, №1 (182), -С.39-51.
4. Комилов К. Об объемной вязкости магнитных жидкостей. [Текст] Зарипов А.К., Убайди А. Вестник ТНУ. Серия естест. наук. 2021. № 1. - С.121.

Мақолаҳои хориҷӣ

1. Nizomov Z. Temperature dependence of heat capacity Scandium, Yttrium, Cerium, Praseodymium, Neodymium and Europium / Nizomov Z., Saidzoda (Saidov) R.Kh., Sharipov J.G., Gulov B.N. // THEORY AND PRACTICE OF SCIENCE: KEY ASPECTS Scientific collection «INTERCONF» | № 49. DOI 10.51582/interconf.7-8.04.2021.059. ROME 2021 -pp.549-553.
2. Z. Nizomov Temperature dependence of heat capacity of aluminum, copper, silicon, magnesium and zinc and comparison with debye theory / Z. Nizomov R.H. Saidzoda (Saidov), B.N. Gulov, J.G. Sharipov // CURRENT ISSUES AND PROSPECTS FOR THE DEVELOVENT OF SCIENTIFIC RESEARCH Scientific collection «INTERCONF» | № 55 PHYSICS AND MATHS. DOI 10.51582 / interconf.7-8.05.2021.032. ORLE. ORLEANS 2021. -pp.307-314.
3. Муллоев Н.У., Файзиева М.Р., Ходиев М.Х., Лаврик Н.Л. Изучение природы водородных связей Н-комплексов производных пиррола с ацетоном по данным ИК спектроскопии и квантово-химических расчетов. // ЖСХ, Т.62, №5, 2021, -С.729-739.
4. Maksym O. Plutenko, a Matti Haukka, b Alina O. Husak a and Nurullo U. Mulloev. Poly pentaaquabis (μ n-N, N'-(1, 3, 5-oxadiazinane-3, 5-diyl) bis (amino oxoacetate) nickelato (II) tetrapotassium. Acta Cryst. (2021). (В печати)
5. Kateryna Znovjyak, Maksym Seredyuk, Sergey O. Malinkin, Iryna O. Golenya, Vladimir M. Amirkhanov, Sergiu Shova and Nurullo U. Mulloev. Crystal structure of N1, N3-bis (1-tert-butyl-1H-1, 2, 3-triazol-4-yl) methyl-

- dene]-2, 2-dimethylpropane-1, 3 diaminebis (thiocyanato) iron (II) Acta Cryst. (2021). E.77, p.573-578.
6. Ахмедова З.П. Дустов А.И., Истамов Ф.Х. Теоретические аспекты применения инновационных технологий на современном уроке при решении проблемной ситуации. // Материалы XXII Международной научно – практической конференции Санкт- Петербург –Тюмень -2021. - С.251-254.
 7. Дустов А.И., Ахмедова З.П., Истамов Ф. Методика использования проблемной обучении на занятиях с использованием современных технологий. //Материалы XXII Международной научно – практической конференции Санкт- Петербург –Тюмень -2021. -С.150-153.
 8. Normatov I. Sh. , Goncharuk V.V. , Amirgaliev N.A. , Madibekov A.S., Normatov A.I. Hydrochemistry of the Pyanj Transboundary river upstream, middle and downstream ad the criterion its use for irrigation. News of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan. Ser. Geology and Tech. Sci. 2021, V.1, N 445 (2021), pp.114 – 120. <https://doi.org/10.32014/2021.2518-170X.16>
 9. Normatov I. Sh., Goncharuk V.V., Muminov A.O., Shermatov N., Normatov P.I. Hydrochemistry of the High Mountainous Pamir Rivers: the chemical composition formation factors of the Vanch-tributary of the transboundary Pyanj River (Tajikistan). J. Water Chem. &Tech. 20121, N2, pp.11-18.
 10. Normatov I., Anderson R., Shermatov N., and Normatov P. Hydrochemistry of Mountain Pamir: Tributaries of the Transboundary Pyanj River and their waters applicability for irrigation. J. Sustain. Develop. Terr. 2021. V.13. №1 (47), pp.53-57.
 11. Normatov P.I., Normatov I.S. and Odinaev Q. Integrated Water Resources and Environmental Management in the Transboundary Rivers Basins of Central Asia (Chapter 1). In Book: Water resource management in Central Asia and Afghanistan – Current and Future. 2021, Springer Nature Switzerland AG, pp. 34-41.

Тезис ва фишурдаи маърӯзаҳои доҳили

1. Махсудов Б.И., Нематов Д.Д. Оптические свойства Zn-легированных нанокристаллов на основе CdTe. «Актуальные проблемы точных наук и информационных технологий». Сборник материалов Республиканской научно-практической конференции посвященной 30-летию независимости Республики Таджикистан и 25-летию Российско-Таджикского (Славянского) университета 28 мая 2021. -С.136.
2. Махсудов Б.И., Нематов Д.Д., Бурҳонзода А.С., Гиёсов С.С. Модельное исследование структурных особенностей нанокристаллов системы $TiO_{2-x}H_x$ на атомарном уровне. «Актуальные проблемы точных наук и информационных технологий». Сборник материалов

Республиканской научно-практической конференции посвященной 30-летию независимости Республики Таджикистан и 25-летию Российско-Таджикского (Славянского) университета 28 мая 2021. -С.141.

3. Махсудов Б.И., Нематов Д.Д., Ходжахонов И.Т. Повышение оптического поглощения нанокристаллов $TiO_{2-x}H_x$ за счет. (Тамже).

4. Махсудов Б.И., Акобирова А.Т., Яров М.Т. Исследование влияние концентрации Zn на структуру и электронные свойства полупроводниковых наноструктур CdTe в рамках ТФП-WIEN2K. Международная научно-практическая конференция в честь объявления 2020-2040 годы «Двадцатилетия изучения и развития естественных, точных и математических наук в сфере науки и образования» на тему «проблемы и преспективи физики, техники и технологии полупроводников». Изд. «Нури маърифат» Худжанд-2021. -С.35.

5. Махсудов Б.И., Нигораи Зайдулло. Сравнительное изучение влияния малых потоков тепловых нейтронов на скорости активации бактерий RHIZOЦIUMIS TAAS-80TJ и PHOSPHOSPATIUM. (Тамже). - С.144.

6. Махсудов Б.И., Сафаров С.Ф. Определение тяжелых металлов в составе месторождения руды Зидди. Тамже.-С.147.

7. Латипова С.З. Обзор экспериментов по изучению космических лучей сверх высоких энергий. Материалы Республиканской научно-преподавательского состава и сотрудников ТНУ, посвященной «30-летию Государственной независимости Республики Таджикистана» и «20 лети изучение и развития естественных, точных и математических наук к сфере науки и образования (2020-2040 г.). Том.1 -С.107-108.

8. 15. Камолиддинов Ф.Дж.- Проблемы с выбором функции пространственного распределения заряженных частиц ШАЛ на высоте 4250м. Материалы Республиканской научно-преподавательского состава и сотрудников ТНУ, посвященной «30-летию Государственной независимости Республики Таджикистана» и «20 лети изучение и развития естественных, точных и математических наук к сфере науки и образования (2020-2040 г.). Том.1 -С.107-110.

9. 16. Махсудов Б.И., Файзуллоев И.Х. Зависимость влияния мощности излучения инжекционного лазера на оптические свойства композитов на основе Полимер-жидкий кристалл от длины волн. Материалы Республиканской научно-Преподавательского состава и сотрудников ТНУ, посвященной «30-летию Государственной независимости Республики Таджикистана» и «20 лети изучение и развития естественных, точных и математических наук к сфере науки и образования (2020-2040 г.). Том.1 -С.110-112.

10. 17. Махсудов Б.И., Сафаров С.Ф. Определение элементного состава руды зидди. Материалы Республиканской научно-преподавательского состава и сотрудников ТНУ, посвященной «30-летию Государственной независимости Республики Таджикистана» и «20 лети изучение и разви-

тия естественных, точных и математических наук к сфере науки и образования (2020-2040 годы). Том.1 -С.112-113

11. 18. Аббосов О. Эрнест Резерфорд-Кошифи физикаи ҳаста. Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмию назариявии ҳайати устодону кормандони ДМТ бахшида ба ҷашнҳои «30 –солагии Истиқлодияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф (солҳои 2020-2040). -С.113-115
12. 19. Ҷаҳонғулов Б.И., Чураев Х.Ш., Маматқулова Н.О. Усули таҳлили спектри модаҳои содирӣ бисёрқабата. Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмию назариявии ҳайати устодону кормандони ДМТ бахшида ба ҷашнҳои «30 –солагии Истиқлодияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф (солҳои 2020-2040). -С.122-124. ғ
13. 20. Ҷаҳонғулов Б.И., Чураев Х.Ш., Маматқулова Н.О. Усули самарано-ки нишондиҳандаи шикаст барои ҳисоби қӯндалангии мод. Маводи кон-ференсияи ҷумҳуриявии илмию назариявии ҳайати устодону кормандони ДМТ бахшида ба ҷашнҳои «30 –солагии Истиқлодияти давлатии Ҷум-хурии Тоҷикистон» ва «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатши-носӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф (солҳои 2020-2040). -С.124-126
14. 21. Ҷаҳонғулов Б.И., Чураев Х.Ш., Маматқулова Н.О. Маъсалаи мавҷбари дученака. Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмию назари-явии ҳайати устодону кормандони ДМТ бахшида ба ҷашнҳои «30 –солагии Истиқлодияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф (солҳои 2020-2040). -С.126-128.
15. 22. Ҷаҳонғулов Б.И., Муллоев Н.У., Нигораи З. ИК-Спектроскопическое исследование биобактерий. Материалы Республиканской научно-преподавательского состава и сотрудников ТНУ, посвященной «30-летию Государственной независимости Республики Таджикистана» и «20 лети изучение и развития естественных, точных и математических наук к сфере науки и образования (2020-2040 годы). Том.1 -С.155-157
16. Ю.П. Ҳоджаев, Т.Х. Салихов А.Э. Сулаймонов. Математическая модель описание вклада релаксации потока тепла на нелинейный фотоакустический отклик твердотельных образцов. Маҷмуи мақолаҳои конференсияи дуюми байналмилалии илмию амалӣ дар мавзӯи «маъсалаҳои муосири химия, тадбиқ ва дурнамои онҳо» бахшида ба 60-солагии кафедраи физикаи органикӣ ва гиромидошти хотираи д.и.х. профессор Ҳолиқов Ш.Х. (14-15 майи соли 2021.) -С.217-220.
17. Ю.П. Ҳоджаев, Т.Х.Салихов, Н. Меликхуджа, А. Маҳмалатиф. Вклад поглощения подложки на параметры нелинейного фотоакустического отклика твердотельных образцов. Маҷмуи мақолаҳои конференсияи дуюми байналмилалии илмию амалӣ дар мавзӯи «маъсалаҳои муосири химия, тадбиқ ва дурнамои онҳо» бахшида ба 60-солагии кафедраи

- физикаи органикӣ ва гиромидошти хотираи д.и.х. профессор Ҳолиқов Ш.Х. (14-15 майи соли 2021.) -С.208-211.
18. Ю.П. Ходжаев, Т.Х. Салихов, А. Маҳмалатиф. Нелинейный фотоакустический отклик оптически неоднородных твердотельных образцов. Маҷмуи мақолаҳои конференсияи дуюми байналмилалии илмию амалӣ дар мавзӯи «Масъалаҳои муосири химия, тадбиқ ва дурнамои онҳо» баҳшида ба 60-солагии кафедраи физикаи органикӣ ва гиромидошти хотираи д.и.х. профессор Ҳолиқов Ш.Х. (14-15 майи соли 2021). -С.212-216.
19. Султонов Н., Акобирова А.Т., Ҳамрокулов Р.Б. Структурные исследования тонких пленок теллурида кадмия. // Конерен. Ҷум. Илмию амалии ҳайати кормандону устодони ДМТ» Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳои илму маориф (солҳои 2020-2040). С. 2021. –С.792-794.
20. Гадоев С.М.,Faфуров О.В., Раҳматов Б. Падидаҳои деградатсионӣ дар соҳторҳои нурборонкардашуда. // Конферен. Ҷум. Илмию амалии ҳайати кормандону устодони ДМТ “Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳои илму маориф (солҳои 2020-2040). С. 2021. (Омодаи чопаст)
21. Ходиев М.Х, Муллоев Н.У, Лаврик Н.Л. Экспериментальное и теоретическое исследование образование водородной связи 1.2.3-бензотриазола с протоноакцепторными растворителями. // Республиканская научно-практическая конференция профессорско-преподавательского состава и студентов, посвящённая 30-летию Государственной независимости Республики Таджикистан, 110-летию со дня рождения Народного поэта Таджикистана, Героя Таджикистана Мирзо Турсунзаде, ТНУ, Душанбе-2021 –С.172-174.
22. Файзиева М. Р., Муллоев Н.У., Лаврик Н.Л. Влияние неполярных растворителей на спектральные параметры полосы поглощения группы $N-H$ свободных молекул по данным ИК спектроскопии и квантовой химии. // Республиканская научно-практическая конференция профессорско-преподавательского состава и студентов, посвящённая 30-летию Государственной независимости Республики Таджикистан, 110-летию со дня рождения Народного поэта Таджикистана, Героя Таджикистана Мирзо Турсунзаде, ТНУ, Душанбе-2021–С171-172.
23. Юсупова Ж.О., Муллоев Н.У., Лаврик Н.Л. Водородные связи между диоксоланом и протонодонорными растворителями и их проявление в ИК-спектрах поглощения. // Республиканская научно-практическая конференция профессорско-преподавательского состава и студентов, посвящённая 30-летию Государственной независимости Республики Таджикистан, 110-летию со дня рождения Народного поэта Таджикистана, Героя Таджикистана Мирзо Турсунзаде, ТНУ, Душанбе-2021 –С.168-170.
24. Одинаев С., Лутфиллоев Н., Муллоев Н.У. ЭПР-спектры гуминовых кислот в зависимости от способа выделения. // Республиканская научно-практическая конференция профессорско-преподавательского состава и студентов, посвящённая 30-летию Государственной независимости

Республики Таджикистан, 110-летию со дня рождения Народного поэта Таджикистана, Героя Таджикистана Мирзо Турсунзаде, ТНУ, Душанбе-2021 -С.175-177.

25. Холмуродов М. К., Маджидов Н.А., Муллоев Н.У. ИК-спектроскопическое исследования и неэмпирические расчеты ассоциированных молекул имидазола. Там же.
26. Очмас Настанар, Муллоев Н.У. Омузиши -С.уктураи молекулии албумин бо усули спектроскопияи Инфрасурх. (Там же).
27. Давлатмамадова С.Ш., Муллоев М.У., Шукуров Т.Ш. Исследование спектральных и энергетических свойств листьев крапивы двудомной (*Urtica dioica* L.) методом ИК-спектроскопии. // Республиканская научно-практическая конференция профессорско-преподавательского состава и студентов, посвящённая 30-летию Государственной независимости Республики Таджикистан, 110-летию со дня рождения Народного поэта Таджикистана, Героя Таджикистана Мирзо Турсунзаде, ТНУ, Душанбе-2021 -С.166-168.
28. Эмоми Абдуллох., Муллоев Н.У. Омузиши хосияти спектраллии поликарбонат. Там же.
29. Шарипов Дж.Г. Механизм охлаждения цинк-алюминиевых сплавов Zn5Al И Zn55Al, легированных РЗМ / Шарипов Дж.Г., Гулов Б.Н. // Респ. науч. практической конф. профессорско-преподавательского состава и сотрудников ТНУ, посвященной 30-летию Государственной независимости Республики Таджикистан, 110-летию со дня рождения Народного поэта Таджикистана, Героя Таджикистана Мирзо Турсунзаде, 110-летию со дня рождения Народного писателя Таджикистана Сотима Улугзода и «Двадцатилетию изучения и развития естественных, точных и математических наук в сфере науки и образования (2020-2040 годы)» - С.148-150.
30. Мирзохонова С.О. Статистический анализ изменчивости температуры воздуха в различных природных зонах Таджикистана / Мирзохонова С.О., Мирзохонов О.В., Шарипов Дж.Г., Курбонов Н.Б., Муминов А.О. // Респ. науч. практической конф. профессорско-преподавательского состава и сотрудников ТНУ, посвященной 30-летию Государственной независимости Республики Таджикистан, 110-летию со дня рождения Народного поэта Таджикистана, Героя Таджикистана Мирзо Турсунзаде, 110-летию со дня рождения Народного писателя Таджикистана Сотима Улугзода и «Двадцатилетию изучения и развития естественных, точных и математических наук в сфере науки и образования (2020-2040 годы)» -С.145-148.
31. Сафаров А.Г., Бобоев Ш.С., Зухуров М.Х. Исследования условий образования пылевого и аномального хвоста кометы C/1961 C1 Секи-Лайнс // Материалы республиканской научно-практической конференции на тему «Вопросы повышения качества образования в средних и высших учебных заведениях Республики Таджикистан». Душанбе, ТНУ, 5 мая 2021 г. -С.258-263.
32. Сафаров А.Г., Бобоев Ш.С. Исследования пылевого хвоста кометы C/1995 O1 // Материалы республиканской научно-практической

конференции на тему «Вопросы повышения качества образования в средних и высших учебных заведениях Республики Таджикистан». Душанбе, ТНУ, 5 мая 2021 г. -С.98-105.

33. Сафаров А.Г., Бобоев Ш.С., Хикматуллоев С.Дж. Определение эффективного ускорения пылевых частиц в хвосте кометы C/2020 F3 (NEOWISE) // сборник материалов научно-практической конференции на тему “Актуальные проблемы точных наук и информационных технологий” посвященной 30-летию независимости Республики Таджикистан и 25-летию Российско-таджикского (Славянского) университета 28 мая 2021 г. Душанбе, -С.172-180.

34. Сафаров А.Г., Бобоев Ш.С., Зухуров М.Х. Синхроно-синдамный анализ пылевых хвостов комет. Паёми ДМТ, бахши илмҳои табии, 2021, 12 с.

35. Истамов Ф.Х., Ахмедова З.П., Муҳамадҷонова М. Муносибати босалоҳият дар таълими фанни физика. // Конференсияи ҷумҳуриявии илмию амалии ҳайати устодону кормандони ДМТ бахшида ба ҷашнҳои 30-солагии Истиқоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, 110-солагии Шоири ҳалқии Тоҷикистон, Қаҳрамони Тоҷикистон Мирзо Турсунзода, 110-солагии Нависандай ҳалқии Тоҷикистон Сотим Улуғзода ва “Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи маориф (солҳои 2020-2040)”. Душанбе-2021. –С.116-118.

36. Ахмедова З.П., Истамов Ф.Х., Файзиева М. Усулҳои ба вучуд овардани вазъиятҳои проблемавӣ аз фанни физика. // Конференсияи ҷумҳуриявии илмию амалии ҳайати устодону кормандони ДМТ бахшида ба ҷашнҳои 30-солагии Истиқоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, 110-солагии Шоири ҳалқии Тоҷикистон, Қаҳрамони Тоҷикистон Мирзо Турсунзода, 110-солагии Нависандай ҳалқии Тоҷикистон Сотим Улуғзода ва “Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи маориф (солҳои 2020-2040)”. Душанбе-2021. –С.118-120.

37. Т.Т. Курбонхолов, С.А. Қудусова Ҳалли масъалаҳо дар таълими физика. // Конференсияи ҷумҳуриявии илмию амалии ҳайати устодону кормандони ДМТ бахшида ба ҷашнҳои 30-солагии Истиқоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, 110-солагии Шоири ҳалқии Тоҷикистон, Қаҳрамони Тоҷикистон Мирзо Турсунзода, 110-солагии Нависандай ҳалқии Тоҷикистон Сотим Улуғзода ва “Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи маориф (солҳои 2020-2040)”. Душанбе-2021. –С.115-116.

38. Истамов Ф.Х., Ахмедова З.П., Файзиева М. Методикаи тартиб додани масъалаҳои проблемавӣ аз меҳаника // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмию назариявӣ дар мавзӯи «масъалаҳои баланд бардоштани сифати таҳсилот дар муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии ҷумҳурии тоҷикистон» Душанбе-2021. -С.4-10.

39. Дустов А.И., Истамов Ф.Х., Ахмедова З.П. Усулҳои истифодабарии технологияҳои муосир дар раванди машғулиятҳои омӯзиши проблемавӣ //

Маводи конференсияи Чумхуриявии илмию назариявӣ дар мавзӯи «масъалаҳои баланд бардоштани сифати таҳсилот дар муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии чумхурии тоҷикистон» Душанбе-2021. -С.44-53.

40. Исследование влияния хлоро 1-фенил -2,3-диметилпиразолин 5-тионных комплексов меди (2) на светостойкость диацетатцеллюлозы. // Маводи конференсияи байналмилалии илмӣ- амалӣ бахшида ба “Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф” Хуҷанд. 2021. -С.96-100.

41. Муминов X. X. Кудусова С. А. Механизм антисимметричного обмена и вклад взаимодействия Дзялошинского-Мория в уравнение Ландау-Лифшица. // Маводи конференсияи Чумхуриявии илмию назариявӣ дар мавзӯи «масъалаҳои баланд бардоштани сифати таҳсилот дар муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии чумхурии тоҷикистон» Душанбе-2021. -С.33-43.

42. Аҳмадов Ф. М. Қурбонхолов Т. Т. Паём омили асосии рушди фанҳои дақиқ. // Маводи конференсияи Чумхуриявии илмию назариявӣ дар мавзӯи «масъалаҳои баланд бардоштани сифати таҳсилот дар муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии чумхурии тоҷикистон» Душанбе-2021. -С.72-76.

43. Одилова М. О., Одилов О. Ш. Муқаддимаи математикии физика. // Маводи конференсияи Чумхуриявии илмию назариявӣ дар мавзӯи «масъалаҳои баланд бардоштани сифати таҳсилот дар муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии чумхурии тоҷикистон» Душанбе-2021. -С.89-92.

44. Насимова Ҷ. Б., Султонов С. С., Одинаев Н. Х. Бо методи Пирсон ва методи математики муайян намудани ҳиссаҳои таркибии изотопҳо. // Маводи конференсияи Чумхуриявии илмию назариявӣ дар мавзӯи «масъалаҳои баланд бардоштани сифати таҳсилот дар муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии чумхурии тоҷикистон» Душанбе-2021. -С.105-108.

45. Т.Т. Қурбонхолов, Н. И smoилзода, Ҳ.М. Абдуллоев Образование и развитие физической науки в физико-техническом институте им. С.У. Умарова (1964-1990 г.). // Маводи конференсияи байналмилалии илмӣ-амалӣ бахшида ба “Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф” Хуҷанд. 2021. -С.563-566.

46. Туйчиев Ш.Т., Аловиддинов А.Д., Абдуллоев Ҳ.М. Шоимов Э. Особенности структуры и деформационного поведения сухих и набухших в воде волокон // Маводи конференсияи байналмилалии илмӣ-амалӣ бахшида ба “Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф” Хуҷанд. 2021. -С.220-221.

47. Қурбонхолов Т.Т. Аз фаъолияти кафедраи усули таълими физика. // Маводи конференсияи Чумхуриявии илмию назариявӣ дар мавзӯи «масъалаҳои баланд бардоштани сифати таҳсилот дар муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии чумхурии тоҷикистон» Душанбе-2021. -С.17-22.

48. Джураев Ҳ.Ш. Исследование математической модели второй краевой задачи для волнового уравнения // Ҳ.Ш. Джураев, Н.Н. Мелиев // Сборник материалов Республиканской научно-практической конференции «Актуальные проблемы точных наук и информационных технологий», посвященной 30-летию независимости Республики Таджикистан и

25-летию Российско-Таджикского (Славянского) университета (28 мая 2021 г.). –Душанбе: РТСУ, 2021. -419 с. -С.45-49.

49. Джураев Х.Ш. О методологической основе модельных исследований теплоёмкости металлических материалов // Х.Ш. Джураев, С.Ш. Хасанов // Сборник материалов Республиканской научно-практической конференции «Актуальные проблемы точных наук и информационных технологий», посвященной 30-летию независимости Республики Таджикистан и 25-летию Российско-Таджикского (Славянского) университета (28 мая 2021 г.).–Душанбе: РТСУ, 2021. -419 с. -С.49-52.

50. Туйчиев Ш.Т., Аловиддинов А.Д., Абдуллаев Х.М., Шаимов Э.Д. Особенности структуры и деформационного поведения сухих и набухших в воде волокон шелка. Международная научно-практическая конференция «Двадцатилетие изучения и развития естественных, точных и математических наук», посвященная современным проблемам физики, техники и технологии полупроводников, Худжанд:Нури маърифат, 2021. - С. 220-221.

51. Курбонхолов Т.Т., Исмоилзода Н., Абдуллаев Х.М. Образование и развитие физической науки в Физико-техническом институте им. С.У. Умарова (1964-1990 гг.). Там же, 2021.- С.563-566.

52. Рашидов Д., Табаров С.Х., Содиков Ф.Х., Акназарова Ш.. Проявление дублета на термограммах наноуглероднаполненного полиамида. Там же, 2021. -С.194-197.

53. Рашидов Д., Табаров С.Х., Мирзо А., Шарифов Д., Содиков Ф.Х., Акназарова Ш. Температуропроводность фуллеренсодержащего полиэтилена. В сб. II-й Международной научно-практической конференции «Современные проблемы химии, применение и их перспективы», посвященной 60-летию кафедры органической химии и памяти д.х.н., профессора Халикова Ш.Х.(14-15 мая), Душанбе, 2021. - С.130-134.

54. Гафаров Ф.А., Иброимова З.З. Развитие системы стандартизации и сертификации в странах СНГ. Конференсия чумхуриявии илмию амалии магистрони ДМТ бахшида ба ҷашни 30-солагии истиқоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон. 2021. -С.11.

55. Одинаев С., Махмадбеков Р.С., Ақдодов Д.М. Исследование диэлектрических свойств водного раствора CSI с учетом обобщенного потенциала взаимодействия // Сборник материалов Международная научно-практическая конференция «Современные проблемы физики, техники и технологии полупроводников», посвященной объявления 2020-2040 годы «Двадцатилетием изучения и развития естественных, точных и математических наук в сфере науки и образования», Худжан, 18 мая 2021, с. 160-164.

56. Одинаев С., Ақдодов Д.М., Шарифов Н. Исследование частотной дисперсии термического модуля упругости для растворов электролитов// Сборник материалов Международная научно-практическая конференция «Современные проблемы физики, техники и технологии полупроводников», посвященной объявления 2020-2040 годы

«Двадцатилетием изучения и развития естественных, точных и математических наук в сфере науки и образования», Худжан, 18 мая 2021, -С.164-167.

57. Одинаев С., Махмадбеков Р.С., Ақдодов Д.М. Исследование диэлектрических свойств водных растворов электролитов с учетом обобщенного потенциала взаимодействия // Сборник материалов Республиканской научно-практической конференции «Актуальные проблемы точных наук и информационных технологий», Посвященной 30-летию независимости Республики Таджикистан и 25-летию Российской-Таджикского (Славянского) университета, 28 мая 2021 года, -С.156-159.

58. Комилов К. Статистическая теория процессов распространения и поглощения акустических волн в бинарных магнитных жидкостях. [Текст] Зарипов А.К., Убайди А. // Материалы республиканской научно-теоретической конференции профессорско-преподавательского состава и сотрудников ТНУ, Душанбе, 2021 г. (В печати)

59. Комилов К. Концентрационная зависимость коэффициентов вязкости магнитной жидкости на основе полиэфирного масла. [Текст] Зарипов А.К., Убайди А. // Международной научно-практической конференции на тему «Вопросы повышения качества образования в средних и высших заведениях Республики Таджикистан», Душанбе, 2021 г. -С.10-17.

60. Комилов К. Упругие свойства магнитных жидкостей. [Текст] Зарипов А.К., Убайди А. // Маводи конференсияи байнал милалии илмий-амалӣ ба «бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқа ва рийзӣ дар соҳаи илму маопиф» Хуҷанд, 18-уми майи соли 2021 (В печати).

61. Одилов О.Ш. Математическое введение физики [Текст] Одилова М.О. // Международной научно-практической конференции на тему «Вопросы повышения качества образования в средних и высших заведениях Республики Таджикистан», Душанбе, 2021 г. -С.88-92.

62. Республиканский научно-практической конференции–Душанбе, 28 майи соли 2021. -2 маърӯза.

Тезис ва фишурдаи маърӯзаҳои хориҷӣ

1. Н.У. Муллоев, М.Р. Файзиева, Н.Л. Лаврик. Изучение влияния растворителя на полосу поглощения N-N группы карбазола методами адсорбции и квантовой химии. Всероссийская конференция с международным участием «Современные проблемы органической химии», посвященная 90-й годовщине со дня рождения академика В.А. Коптюга. 9-11 июня 2021 Новосибирск. -С.85.

2. Н.У.Муллоев, М.Х. Ходиев, Н.Л. Лаврик. ИК-спектроскопическое исследования и ab initio расчеты образования N-комплексов 1,2,3-бензотриазола с протоноакцепторными молекулами. Там же. -С.86.

3. Н.У. Муллоев, М.Х. Ходиев, Н.А.Маджидов, Н.Л. Лаврик. Определение центра связывания в -С.уктуре молекул производных

- триазола при образовании межмолекулярной Н-связи методами ИК спектроскопии и квантовой химии. Там же. -С.87.
4. Н.У. Муллоев, М.Р. Файзиева, Н.А. Маджидов, Н.Л. Лаврик. Изучение природы водородных связей Н-комплексов производных пиррола с ацетоном по данным ИК спектроскопии и квантовохимических расчётов. Там же. -С.88.
 5. A.G. Safarov, Ayubov D.K. Determination of the correlation coefficient of photometric parameters of selected short-periodic Jupiter family comets of the and solar activity" // 27th Young Scientists' Conference on Astronomy and Space Physics, Kyiv, Ukraine, April 26–30, 2021. <https://indico.cern.ch/event/1030211/contributions/4326209/>
 6. A.G. Safarov, Sh.S.Boboev, M.H.Zuhurov. Study of comet dust tail synchrones C/2020 F3" // 27th Young Scientists' Conference on Astronomy and Space Physics, Kyiv, Ukraine, April 26–30, 2021. <https://indico.cern.ch/event/1030211/contributions/4326211/>
 7. Umirzokov A.M., Mambetalin.K.T., Saidullozoda S.S. On Issue of Evaluating the Effectiveness of the Driver-Car-Road-Environment (DCRE) System. Proceedings of the 6th International Conference on Industrial Engineering (ICIE 2020). ICIE 2021. Lecture Notes in Mechanical Engineering. Springer, PP. 30-38 https://DOI.org/10.1007/978-3-030-54817-9_4.
 8. Umirzokov A.M., Mambetalin.K.T., Saidullozoda S.S. Road Fuel Consumption by Dump Truck in Mountain Conditions. Proceedings of the 6th International Conference on Industrial Engineering (ICIE 2020). ICIE 2021. Lecture Notes in Mechanical Engineering. Springer, PP. 267-277. https://DOI.org/10.1007/978-3-030-54817-9_31.
 9. Умирзоков А.М., Мамбеталин К.Т., Сайдуллоэзода С.С., Бердиев А.Л. Оценка эффективности эксплуатации автомобильной дороги в горных карьерах. Труды НГТУ им. Р.Е. Алексеева. Секция «Машиностроение и транспорт: теория, технологии, производство», Н. Новгород, 2021.- № 1 (132). -С.98-105.
 10. Umirzokov A.M., Mambetalin.K.T., Saidullozoda S.S., Berdiev A.L. A methodology for evaluating the efficiency of driving a truck. IOPConferenceSeries: MaterialsScienceand Engineering,1086 (2021), 012005. pp. 1-6. DOI:10.1088/1757-899X1086/1/012005.

Мақолаҳое, ки дар журналҳои Web of Science ва Scopus дар соли 2021 чоп шуданд

1. Nizomov Z. Temperature dependence of heat capacity Scandium, Yttrium, Cerium, Praseodymium, Neodymium and Europium / Nizomov Z., Saidzoda (Saidov) R.Kh., Sharipov J.G., Gulov B.N. // THEORY AND PRACTICE OF SCIENCE: KEY ASPECTS Scientific collection «INTERCONF» | № 49. DOI 10.51582/interconf.7-8.04.2021.059. ROME 2021 -pp.549-553.
2. Z. Nizomov Temperature dependence of heat capacity of aluminum, copper, silicon, magnesium and zinc and comparison with debye theory / Z. Ni-

- zomov R.H. Saidzoda (Saidov), B.N. Gulov, J.G. Sharipov // CURRENT ISSUES AND PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC RESEARCH Scientific collection «INTERCONF» | № 55 PHYSICS AND MATHS. DOI 10.51582 / interconf.7-8.05.2021.032. ORLE. ORLEANS 2021. -pp.307-314.
3. Umirzakov A.M., Mambetalin.K.T., Saidullozoda S.S. Road Fuel Consumption by Dump Truck in Mountain Conditions. Proceedings of the 6th International Conference on Industrial Engineering (ICIE 2020). ICIE 2021. Lecture Notes in Mechanical Engineering. Springer, PP. 267-277. https://doi.org/10.1007/978-3-030-54817-9_31.
4. Umirzakov A.M., Mambetalin.K.T., Saidullozoda S.S. On Issue of Evaluating the Effectiveness of the Driver-Car-Road-Environment (DCRE) System. Proceedings of the 6 th International Conference on Industrial Engineering (ICIE 2020). ICIE 2021. Lecture Notes in Mechanical Engineering. Springer, PP. 30-38 https://doi.org/10.1007/978-3-030-54817-9_4.
5. Двинин С.А., Кодирзода З.А., Синкевич О.А., Солихов Д.К. Электродинамические характеристики и интегральные модели высокочастотного емкостного разряда с электродами большой площади. В сборнике XLVIII Международная Звенигородская конференция по физике плазмы и управляемому термоядерному синтезу, ICPAF-2021, 15 – 19 марта 2021 года, Сборник Тезисов Докладов, место издания ООО "Издательство МБА" Москва, Тезисы, -С.174.
6. Солихов Д.К. Двинин С.А., Хобилов Д. У. Сборник тезисов XLVIII междунар. Звенигородской конф. по физике плазмы и УТС, Москва 2021, - С.194.
7. S.A. Dvinin, O.A. Sinkevich, Z.A. Kodirzoda, D.K. Solikhov. Specificities of Electromagnetic Field Excitation in a Capacitive HF Discharge III. Symmetric Discharge Partially Filling the Discharge Chamber ISSN 1063-780X, Plasma Physics Reports, 2021, Vol. 47. No3. PP.211-234.
8. Двинина С.А., Синкевич О.А., Кодирзода З.А. Особенности возбуждения электромагнитного поля в емкостном ВЧ разряде. II. Симметричный разряд, полностью заполняющий вакуумную камеру при симметричном и несимметричном возбуждении. Физика плазмы, 2021, Т.47, №1, - С.40-60.
9. Двинина С.А., Синкевич О.А., Кодирзода З.А. Особенности возбуждения электромагнитного поля в емкостном вч разряде. III. симметричный разряд. Физика плазмы, 2021, Т.47, №2, -С.195-219.
10. S.A. Dvinin, O.A. Sinkevich, Z.A. Kodirzoda, D.K. Solikhov. Features of Electromagnetic Field Excitation in a Capacitive HF Discharge II. Symmetric Discharge Completely Filling Vacuum Chamber under Symmetric and Asymmetric Excitation ISSN 1063-780X, Plasma Physics Reports, 2021, Vol. 47. No1. PP.28-47.
11. Двинина С.А., Синкевич О.А., Кодирзода З.А., Солихов Д.К. Об импедансе высокочастотного емкостного разряда при различных способах

- возбуждения. Прикладная физика, 2021, №3 -С.33-38.
12. Двинина С.А., Синкевич О.А., Кодирзода З.А., Солихов Д.К. О спектрах собственных волн в плазменном волноводе при наличии столкновений. Прикладная физика, 2021, №4 –С.25-31.
13. Солихов Д.К. Хобилов Д.У.Двинин С.А. К теории вынужденного рассеяния Мандельштама-Бриллюэна в плазме при двумерной локализации и неоднородности волны накачки Известия высших учебных заведений физика, 2021 Т.64, №6 -С.49-54.
14. N. A. Timofeev, V. S. Sukhomliaov, G. Zissis, S.Member, IEEE. Indzhira Yu Mukharaeva, D. V. Mikhaylov. A. S. M. Member, IEEE, P. Dupuis D. Q Solikhov. and V. S. Borodina Modeling of High Pressure Short-Arc Xenon Discharge With a Thoriated Cathode IEEE TRANSACTIONS ON PLASMA SCIENCE, VOL. -49. NO. 8. AUGUST 2021 -С.2387-2396.
15. Двинина С.А., Синкевич О.А., Кодирзода З.А., Солихов Д.К. Электродинамические характеристики и интегральные модели высокочастотного емкостного разряда с электродами большой площади XLVIII Международная Звенигородская конференция по физике плазмы и УТС, 15-19 марта 2021 -С.174.
16. Солихов Д.К. Хобилов Д.У. Двинин С.А. Особенности ВРМБ в неоднородной плазме При двумерной локализации волны накачки XLVIII Международная Звенигородская конференция по физике плазмы и УТС, 15-19 марта 2021 -С.194.
17. Двинина С.А., Кодирзода З.А.Синкевич О.А.,Солихов Д.К. О пространственной структуре плазмы и высокочастотного поля в источниках плазмы при высоких плотностях электронов IX Международный симпозиум по теоретической и прикладной плазмохимии XVI Школа по плазмохимии для молодых ученых России и стран СНГ 13-17 сентября 2021г. Иваново, Россия -С.76.
18. Двинина С.А., Кодирзода З.А., Синкевич О.А., Солихов Д.К. О спектрах собственных волн в плазменном волноводе с неоднородным заполнением при наличии столкновений IX Международный симпозиум по теоретической и прикладной плазмохимии XVI Школа по плазмохимии для молодых ученых России и стран СНГ 13-17 сентября 2021г. Иваново, Россия -С.99.
19. M.O.Plutenko, M.Haukka, A.O.Husak, T.S.Iskenderov and N. U. Mulloev Crystal structure and Hirshfeld surface analysis of poly [[bis [μ 4-N,N -(1,3,5-oxadiazinane-3,5-diyl) bis (carbamoyl methano ato)] nickel (II) tetra potassium] 4.8-hydrate] // Acta Crystallographica Section E. (2021). E77, 298-304 / <https://doi.org/10.1107/S205698902100205X>
20. K.Znovjyak, M.Seredyuk, S.O.Malinkin, I.A. Golenya, T.Y. Sliva, S. Shova and N.U. Mulloev Crystal structure of (N_1,N_3 -bis [1-(4-met hoxyben-

- zyl)-1*H*-1,2,3-triazol-4-yl]methyl idene -2,2-dimethylpropane-1,3-diamine) bis (thiocyanato) iron(II) // Acta Crystallographica Section E. (2021). E77, 495-499. <https://doi.org/10.1107/S2056989021003662>
21. K.Znovjyak, M.Seredyuk, S.O. Malinkin, I.O.Golenya, V.M. Amirkhanov, S.Shova and N.U. Mulloev Crystal structure of N1,N3-bis [(1-tert-butyl-1*H*-1,2,3-triazol-4-yl) methylidene]-2,2-dimethylpropane-1,3-diamine bis (thiocyanato) iron(II) // Acta Crystallographica Section E. (2021). E77, 573-578 <https://doi.org/10.1107/S2056989021004412>
22. Н.У. Муллоев, Н.Л. Лаврик, Ж.О. Юсупова, Н.А. Маджидов Метод определения констант образования межмолекулярной Н-связи по данным ИК-спектроскопии // Известия высших учебных заведений. 2021. Физика. Т.64, №9, стр.55-58 // DOI: 10.17223/00213411/64/9/55
23. Н.У.Муллоев, М.Р.Файзиева, М.Х.Ходиев, Н.Л.Лаврик Изучение природы водородных связей Н-комплексов производных пиррола с ацетоном по данным ИК спектроскопии и квантово-химических расчетов // Журнал структурной химии, Т.62, №5, 2021, стр.729-734.
24. N. U. Mulloev, M. R. Faizieva, M. Kh. Khodiev, and N. L. Lavrik Studying the nature of hydrogen bonds Of H-complexes of pyrrole derivatives with acetone according to IR spectroscopy Data and quantum chemical calculations// Journal of Structural Chemistry, 2021, Vol. 62, No. 5, pp. 678-681.
25. А.К. Зарипова, А. Убайди О зависимости вязкости магнитных жидкостей от концентрации магнитных частиц, температуры и магнитного поля // ЖФХ, 2021, т. 95, № 10, с. 1594–1601.
26. А.К. Зарипов О динамических коэффициентах вязкости релаксационных процессах в магнитных жидкостях // Кол. Журн., 2021, т. 83, № 4, с. 412–422.
27. А.К. Зарипов Упругие свойства магнитных жидкостей // Кол. Журн., 2021, т. 83, № 6, с. 1–10.
28. Normatov I. Sh., V. V. Goncharuk V. V., et al. The Hydrochemistry of the Highland Pamir Rivers: the Factors of Formation of the Chemical Composition of the Vanj River, a Tributary of the Transboundary Panj River (Tajikistan) // J. Wat. Chem and Technol., 2021, Vol. 43, No. 4, pp. 348–354.
29. Normatov I., Anderson R., et al. Hydrochemistry of Mountain Pamir: Tributaries of the Transboundary Pyanj river and their waters applicability for irrigation // Intern. J. Sustainable Develop. Mountain Terr. 2021, Vol.13, No1 (47), pp.53-57. DOI: 10.21177/1998-4502-2021-13
30. Normatov I. Sh., V. V. Goncharuk V. V., et al. Hydrochemistry of the Pyanj Transboundary river upstream, middle and downstream and criterion its use for irrigation // News NAS RK., Ser. Geology & Tech. Sci., 2021, Vol.1, No 445, pp.114-120.

31. Normatov I. Sh., Normatov P.I. Integrated Water Resources and Environmental Management in the Transboundary rivers basins of Central Asia. In Book: Water Resource Management in Central Asia and Afghanistan. Ed.: Z.E. Kulenbekov, B.D. Asanov. 2021. Springer. pp. 3-12.
32. Normatov I.Sh., Goncharuk V.V. et al. О механизмах образования химического состава высокогорных рек Центральной Азии: Реки Шохдара и ее вклад в гидрохимию трансграничной реки Пяндж // Ж. Химия и технология воды. 2021, Т.43, №5, сс.421-426.
33. Inom Normatov I. Sh., Anderson R., et al. Conservation and protection of the Central Asia region highlands water resources is the key to the future development of Agriculture and Food Security // Intern. J. Sustainable Develop. Mountain Terr. 2021, Vol.13, No3 (49), pp.64-73.
34. Normatov I. Sh., Parviz Normatov P.I., et al. Hydrochemistry of High-altitude Pamir Rivers: dynamics of change along riverbed and their applicability for irrigation // Proceedings 3rd Euro-Mediterranean Conference for Environmental Integration. 10-13 June 2021, Springer, pp. 27-31.
35. Normatov I. Sh., Parviz Normatov P.I. Hydrochemistry of the Transboundary Pyanj River (Aral Sea Basin) tributaries and their applicability for irrigation // Proceedings Mediterranean Geosciences Union (Med GU) Annual Meeting, 25-28 November 2021, Istanbul, Turkey, Springer, pp.61-66.
36. Inom Normatov, et al. Change dynamics of the chemical composition of the main tributaries of the transboundary Pyanj River and their waters applicability for irrigation // Proceedings 3rd Euro-Mediterranean Conference for Environmental Integration. 10-13 June 2021, Springer, pp.32-36.
37. Normatov I. Sh., Muminov A.O., Normatov P.I. The tributaries contribution of different climatic zones to Pyanj river runoff // 4th International Conference on the Status and Future of the World's Large Rivers, 3-6 August 2021, Moscow, Russia, p. 567.
38. Normatov I. Sh., Muminov A.O. ,et al. Encapsulation of contaminants in sediments of Mountain rivers, transportation and deposition in reservoirs // Abstract of 2nd International Conference on Contaminated Sediments, 9-11 June 2021, Bern, Switzerland, p.12.
39. Normatov I. Application of polymeric materials as a matrix for stabilization and control of structure of metal nanoparticles // Abstract 2nd World Biopolymers and Polymer Chemistry. November 15-17, Miami, USA. P.56.

**Мақолаҳо ва фишурдаҳое, ки дар журналҳои Web of Science ва Scopus дар соли 2020 чоп шуданду дар ҳисоботи 2020 дарҷ
нагардидаанд**

1. The monitoring channel of the random process parameters with the simplified structure in discontinuous conditions variation / S. N. Danilov, U. R. Naimov, M. P. Belyaev, A. P. Pudovkin, L. G. Varepo, Yu. N. Panasyuk, P. S. Belyaev // Journal of Physics: Conference Series. – 2020. – V. 1441, no. con. 1. – pp. 012054.

2. Двинин С.А., Кодирзода З.А., Синкевич О.А., Солихов Д.К. Электродинамические характеристики емкостного высокочастотного разряда. (Устный). В сборнике Всероссийская (с международным участием) конференция «Физика низкотемпературной плазмы» ФНТП-2020, место издания Казань. -С.26-27.
3. С.А. Двинин, О.А. Синкевич, З.А. Кодирзода, Д.К. Солихов. Особенности возбуждения электромагнитного поля вемкостном вч разряде. Общие вопросы. Простая модель симметричного разряда. Физика плазмы, Т. 46, 2020, №12, -С.1094-1118.
4. S.A. Dvinin, O.A.Sinkevich, Z.A.Kodirzoda, D.K. Solikhov. Features of electromagnetic field excitation of in a capacitive hf discharge i. General aspects. a simple model of symmetric discharge. // Plasma physics reports, 2020, VOL. 46. NO 12.PP. 1181-1204. DOI: 10.1134/S1063780X20120028.
5. А.М. Umirzokov, K.T. Mambetalin, S.S. Saidullozoda, A.L. Berdiev. A methodology for evaluating the efficiency of driving a truck. // IOP Conference Series: Materials Science and Engineering, St. Petersburg, 12–13 ноября 2020 года. – St. Petersburg, 2021. – P. 012005. – DOI 10.1088/1757-899X/1086/1/012005.
6. А.М. Umirzokov, S.S. Saidullozoda, U.M. Mallaboev, Kh.Kh. Khabibullozoda. Classification of factors influencing the reliability of the driver-vehicle-road-environment (DVRE) system in the conditions of mountain quarries. // IOP Conference Series: Materials Science and Engineering, St. Petersburg, 28–29 ноября 2019 года. – St. Petersburg, 2020. – P. 012036. – DOI 10.1088/1757-899X/817/1/012036.

Мақолаҳое, ки дар омодаи чопанд

1. Сафаров А.Г. Каҳкашон. Сарредаксияи илмии Энциклопедияи милли тоҷик.
2. Сафаров А.Ғ. Қадри ситорагӣ. Сарредаксияи илмии Энциклопедияи милли тоҷик.
3. Сафаров А.Ғ. Кабутар (бурҷ). Сарредаксияи илмии Энциклопедияи милли тоҷик.
4. Сафаров А.Ғ. Қавс (бурҷ). Сарредаксияи илмии Энциклопедияи милли тоҷик.
5. Сафаров А.Ғ. Қавс (толеънома). Сарредаксияи илмии Энциклопедияи милли тоҷик.
6. Сафаров А.Ғ. Қавс А (радиоманбаъ). Сарредаксияи илмии Энциклопедияи милли тоҷик.
7. Сафаров А.Ғ. Қавс А* (радиоманбаъ). Сарредаксияи илмии Энциклопедияи милли тоҷик.
8. Сафаров А.Ғ. Қурси аккретсионӣ. Сарредаксияи илмии Энциклопедияи милли тоҷик.
9. Сафаров А.Ғ. Қалам (бурҷ). Сарредаксияи илмии Энциклопедияи милли тоҷик.

10. Сафаров А.Г., Гулиев А.С. Исследование условий столкновения ядер комет, имеющих аномальный хвост с известными метеорными потоками. В оргкомитет конференции ТНУ.
11. Сафаров А.Г., Аюбов Д.К. Определение коэффициента корреляции фотометрических параметров выбранных короткопериодических комет семейства Юпитера и Солнечная активность. В оргкомитет конференции ТНУ.
12. Сафаров А.Г., Хикматуллоев С.Дж. Движение заряженных пылевых частиц в атмосфере кометы C/2020 F3. В оргкомитет конференции ТНУ.
13. Сафаров А.Ф., Бобоев Ш.С., Зухуров М.Х. Таҳқиқи синхонаҳои думи чангини кометаи C/2020 F3. Ба кумитаи тадорукоти конфересияи ДМТ.
14. Зухуров М.Х. Муайян намудани шитоби синхонаҳои кӯтоҳи думи чангини кометаи C/2006 P1. Ба кумитаи тадорукоти конфересияи ДМТ.
15. Сироцидинов И.Ш. Омӯзиши равандҳои фаъоли ҳастаи кометаи кӯтоҳдаври 19P/Боррелӣ. Ба кумитаи тадорукоти конфересияи ДМТ.
16. Шарипова Н. Таҳқиқоти параметрҳои физикии ҳастаи кометаи C/2011 L4. Ба кумитаи тадорукоти конфересияи ДМТ.
17. Сафаров С.Муайян намудани хусусиятҳои физикии астероиди (163899) 2003 SD 220. Ба кумитаи тадорукоти конфересияи ДМТ.
18. Гадоев С.Барҳӯрди кометаи Шумейкерҳо-Левӣ 9 (D/1993 F2) ба сатҳи Муштарӣ. Ба кумитаи тадорукоти конфересияи ДМТ.
19. Раҷабов Ҳ.Влияние изменения климата на деградации ледников бассейна реки Зерафшан. Ба кумитаи тадорукоти конфересияи ДМТ.
20. Мавлонов Б.Ч.Омӯзиши параметрҳои фотометрии кометаи кӯтоҳдаври 73Р/Швассманн-Вахман 3. Ба кумитаи тадорукоти конфересияи ДМТ.
21. Джонмуродов А., Насридинов А.С., Исмаилов И.Б., Мухиддинов З.К., Абдуллаев Ҳ.М. Политехнический вестник, сер. интел-лект, инновации и инвестиции. 2021.-№2. –С. (В печати)
22. Одилов О.Ш. Передаточные функции оптоакустических сигналов первого и второго звука в растворе Не3-Не4. [Текст] // Материалы республиканской научно-теоретической конференции профессорско-преподавательского состава и сотрудников ТНУ, Душанбе, 2021 г. (В печати).

**Мақолаҳо дар маҷалаҳо ва газетаҳое, ки устодони факултет
дар соли 2021 нашр намуданаанд**

1. Сафаров А.Ф. Наврӯз аз нигоҳи астрономия / Маорифи Тоҷикистон, 2021, №3, -С.11-13.
2. Сафаров А.Ф. Фатҳи Кайҳон (бахшида ба 60-умин солгарди аввалин парвози Инсон ба Кайҳон) / Ба қуллаҳои дониш, 5 майи соли 2021, №9 (1493), -С.4.
3. Сафаров А.Ф., Сироцидинов И.Ш., Худойназарова И. Ахтари илми кайҳоншиносӣ дар само ситора шуд / Файзи Зарафшон, 15 май соли 2021, №25-26 (6051-52), -С.7.

4. Абдуллоев Х.М., Қурбонов Н., Қурбонхолов Т. Фотеҳони физикаи назарӣ ва амалии тоҷик. Маърифати омӯзгор (маҷаллаи таълимию методӣ), Душанбе, 2021. -С.25-29.
5. Норматов И.Ш., Қурбонов Н.Б. Издание учебных книг по ГИС и моделированию гидрометеорологических процессов требование времени // Маҷаллаи «Ба қуллаҳои дониш» №3-4 (1488). Душанбе, 22 февраля соли 2021.
6. Аббосов О., Махсудов Б.И. Асосгузори физикаи ҳаста, физикаи нейтрон ва энеогетикии атомӣ. / Ба қуллаҳои дониш, 22 октябри соли 2021, №15 (1499), -С.13.

**Мақолаҳои доҳилие, ки соли 2020 чопшудаанду дар ҳисоботи
соли 2020 дарҷ нағардидаанд**

1. Махсудов Б.И. Ниғораи Зайдулло. Эффекты при взаимодействии малых потоков тепловых нейтронов с веществом. Вестник ТНУ. Серия естественных наук №1. 2020. -С.94-106.
2. Махсудов Б.И., Ниғораи Зайдулло. Влияние малых потоков тепловых нейтронов на скорость роста бактерий RHIZOBIUM IS TAAS-80 ТЖ. ДАНТ РТ, 2020, Том. 63 № 11-12, -С.723-728.
3. Ю.П. Ходжаев, Н. Меликхуджа. М. Махмалатиф, Т.Х. Салихов. Вклад поглощения подложки на формирование второй гармоники нелинейного фотоакустического отклика двухслойных образцов. Доклады АН РТ, 2020, Т.63, 33-4, -С.206-215.
4. Султонов Н., Ҳамроқулов Р.Б., Акобирова А.Т., Раҳматов Б.А. Синтез поликристаллических пленок теллурида кадмия на монокристаллических подложках. // Вестник Таджикского национального университета, серия естественных наук, №3, Душанбе 2020. -С.113-119.
5. Гафуров О.В., Акобирова А.Т., Ҳамроқулов Р.Б. Структура и радиационные дефекты γ – облученного кремния. // Вестник Таджикского национального университета, серия естественных наук, №4, Душанбе 2020. –С.175-180.
6. Султонов Н., Ҳамроқулов Р.Б., Акобирова А.Т. Разработка технологии получения поликристаллических пленок теллурида кадмия и исследование их структуры и электрических свойств. // Вестник Таджикского национального университета, серия естественных наук, №4, Душанбе 2020. –С.130-146.
7. Гадоев С.М. Процессы защёлкивания в интегральных схемах / Гадоев С.М. // Вестник ТНУ. – 2020. №3, -С.142–145.
8. Раҳматов Б.А., Турин В.О., Зебрев Г.И., Ким Ч.Х., Инигез Б., Шур М.С. Компактная модель для тока стока «внешнего» органического полевого транзистора на основе новой сглаживающей функции, обеспечивающей монотонное убывание дифференциальной

- проводимости. // Вестник Таджикского национального университета. Серия естественных наук. – 2020. – №3. -С.146-155.
9. Сафаров А.Г., Аюбов Д.К. Эволюция фотометрических параметров короткопериодических комет 2Р/Энке и 7Р/Понса-Виннеке и солнечная активность // Вестник Таджикского национального университета, серия естественных наук. 2020. № 2, -С.149-157.
10. Амирзода О.Х., Давлатшоев С.К., Курбонов Н.Б., Насруллоев Ф.Х. Концептуальная модель оптимального управления по обеспечению водно-энергетической безопасности в условиях изменения климата // Инженерный вестник Дона. 2020. № 12 (72). -С.324-334.
11. Амирзода О.Х., Давлатшоев С.К., Курбонов Н.Б., Насруллоев Ф.Х. Концептуальная модель регионального обеспечения водно-энергетической безопасности в условиях изменения климата // Известия Академия наук Республики Таджикистан, 2020. - №4 (181). -С.157-164.
12. Неккадамова Н.М., Наврузшоев Х.Д., Мирзохонова С.О., Эшонкулова З.У. Особенности формирования водного стока реки Бартанг (Пяндж).// Наука и инновация ТНУ, Серия геологических и технических наук №4. Душанбе 2020 -С.89-97.
13. Ниязов Дж.Б., Мирзохонова С.О. Динамика стока реки Варзоб в условиях глобального изменения климата. //Известия академии наук республики Таджикистан №2 (179). Душанбе 2020 г. -С.113-122.
14. Гафаров Ф.А., Оринина Л.В. Использование образовательных инноваций вузов европы в университете пространстве Таджикистана и России. В сборнике научных трудов I Всероссийской научно-практической конференции «Научная мысль: традиции и инновации». 2020.-С.19-20.
15. Рашидов Д., Табаров С.Х., Возняковский А.П., Содиков Ф., Акназарова Ш.И. Влияние графеноксидов на структуру, тепловые и механические свойства полиэтилена. Доклады АН РТ, 2020.- Т.63.- №5-6. -С.357-363.
16. Одинаев С., Ақдодов Д.М., Шарифов Н. Исследование частотной дисперсии динамических модулей упругости растворов электролитов на основе обобщенного потенциала ионно-молекулярных систем - Вестник Таджикского национального университета. Серия естественных наук. 2020. №1 -С.118-130.
17. Салихов Т.Х., Меликхуджа Н., Махмалатиф А., и др. Вклад поглощения подложки на формирование второй гармоники нелинейного фотоакустического отклика двухслойных образцов. Доклады АН РТ, 2020, Т.63, №3-4, -С.206-215.

Тезис ва фишурдаҳои маърӯзаҳои дохилие, ки соли 2020 чопшудаанду

дар ҳисоботи соли 2020 дарҷ нағардидаанд

1. Махсудов Б.И., Чураев Х.Ш., Маматқулова Н. Таҳқиқоти модели вобастагии тақсимоти интенсивият дар майдони дури лазерҳои инжексионии бисёрқабата аз ҳарорат. Маводи Конференсияи ҷумҳуриявии илмию назариявии ҳайати устодону кормандони ДМТ баҳшида ба ҷаҳонҳои «5500 солагии Саразм бостонӣ», «700 солагии шоири барҷастаи тоҷик Камоли Ҳӯҷандӣ» ва «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф (солҳои 2020-2040). №1. 2020. -С.60.
2. Махсудов Б.И., Нигораи Зайдулло. Влияние малых потоков тепловых нейтронов на ИК-спектр бактерий RHIZOBIUM IS TAAS-80TJ. Республикаской научно-практической конференции посвященной «Двадцатилетию изучения и развития естественных, точных и математических наук в сфере науки и образования» на тему «Современные проблемы физики конденсированное состояние и ядерная физика» (г. Душанбе, 19 февраля 2020) -С.215-218.
3. Махсудов Б.И., Нигораи Зайдулло. Сравнительный анализ влияния малых потоков тепловых нейтронов на свойства бактерий PHASEOLI и PHOSPHANICUM. Материалы республиканской научно-теоретической конференции профессорко-преподавательского состава и сотрудников ТНУ, посвященной «5500-летию древнего Саразма», «700-летию выдающегося таджикского поэта Камола Ҳуджанди» и «20-летию изучения и развития естественных, точных и математических наук в сфере науки и образования (2020-2040 годы). Том.1. 2020 -С.64.
4. Махсудов Б.И., Каримов З. Д., Файзуллоев И.Х. Оптическая термостабильность в композитах на основе полимер-нематического жидкого кристалла при одноосной деформации. Материалы республиканской научно-теоретической конференции профессорко-преподавательского состава и сотрудников ТНУ, посвященной «5500-летию древнего Саразма», «700-летию выдающегося таджикского поэта Камола Ҳуджанди» и «20-летию изучения и развития естественных, точных и математических наук в сфере науки и образования (2020-2040 годы). Том.1. 2020. -С.64.
5. Рахматов Б.А., Турин В.О., Ким Ч.Х. Новая “улучшенная” формула надпорогового тока стока для компактного моделирования органических полевых транзисторов. // Материалы республиканской научно-теоретической конференции профессорско-преподавательского состава и сотрудников ТНУ, посвященной “5500-летию древнего Саразма”, “700-летию выдающегося таджикского поэта Камола Ҳуджанди” и “20-летию изучения и развития естественных, точных и математических наук в сфере науки и образования (2020-2040 годы). Душанбе – 2020. Т. 1. -С.65.

6. Ходжазода Т.А., Файзиева М.Р., Муллоев Н.У., Ходиев М.Х. Исследование влияния растворителя на полосы поглощения группы N-N карбазоа по данным ИК-спектроскопии и квантохимических расчетов. Актуальные вопросы естественных наук и технологий», посвященная двадцатилетию изучения и развития естественных, точных и математических наук. РТСУ, Душанбе-2020., -С.305.
7. Ходжазода Т.А., Муллоев Н.У. Влияние предварительной радиационной обработки на энергию прорастания и всхожесть семян в лабораторных условиях среды. Там. же. -С.203.
8. Ходжазода Т.А., Муллоев Н.У. Сравнительный анализ параметров ИК-полос поглощения семян хлопчатник под влиянием тепловых нейтронов. Там. же. -С.208.
9. Мирзохонова С.О. Изменение температуры воздуха и количества осадков и их влияние на состояние оледенения бассейна реки Мургаб / Мирзохонова С.О., Неккадамова Н.М., Шарипов Дж.Г., Курбонов Н.Б. // Материалы республиканской научно-преподавательского состава и сотрудников ТНУ, «5500-летию древнего Саразма», «700-летию выдающегося таджикского поэта Камола Худжанди» и «20-летию изучения и развития естественных, точных и математических наук в сфере науки и образования» (2020-2040)». Душанбе 2020, -С.76-77.
10. Низомов З. Термодинамические функции алюминия разной степени чистоты / Низомов З., Мирзоев Ф.М., Гулов Б.Н., Авезов З.И., Шарипов Дж.Г. // Конференсияи байналмиллалӣ – амалӣ баҳшида ба иди қасбии энергетикҳои Тоҷикистон – «Рӯзи энергетик», таҳти унвони «Рушти энергетика ва имкониятҳо», н. Қӯшониён 22 декабри соли 2020с. -С.77-79.
11. Nizomov Z. Research of thermophysical properties of metals and alloys by cooling method / Nizomov Z., Gulov B.N., Avezov Z.I., Sharipov J.G. // Proceeding of the International Symposium On Innovative development of science December 10, 2020, Dushanbe, Tajikistan Research Center of Innovative Technologies Tajikistan National Academy of Sciences 2020. P.115-116.
12. Сафаров А.Г., Ҳикматуллоев С.Дж. Движение заряженных пылевых частиц в атмосферах комет // Материалы республиканской научно-практической конференции «Актуальные вопросы естественных наук и технологий» посвященной двадцатилетию изучения и развития естественных, точных и математических наук. Душанбе, 28 октября 2020 года. Душанбе, 2020, -С.243-345.
13. Ф. Истамов, З. Ахмедова, М. Сатторова, Ҳ. Гулова Омӯзиши проблемавӣ дар дарсҳои физика // Паёми пажӯҳишгоҳи рушди маориф, 2020, №4 (32). -С.190-194.
14. Файзиева М.Р., Ахмедова З.П., Истамов Ф.Х., Насимова Ч. ва Аловиддинов А. Истифодай васоити техники хангоми ҳалли масъалаҳо. Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илми – назариявии ҳайати устодону кормандони ДМТ баҳшида ба «5500-солагии Саразми бостонӣ», «700-солагии шоири барчастаи тоҷик Камоли Ҳӯҷанди» ва «Бистсолаи омузиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дакик ва риёзи дар соҳаи илму маориф (2020-2040)» Душанбе – 2020, -С.286.

15. Восидов Ш.Ю. Моделсозии математикии ду масъалаи геометрияи мактабӣ / Ш.Ю. Восидов, М.Нугмонов, Х.Ш. Чӯраев // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-назариявӣ дар мавзӯи “Масъалаҳои мубрами илму маориф дар шароити ҷаҳонишавӣ”. Бахшида ба 75-солагии донишгоҳи давлатии Кулов ба номи А.Рудакӣ. (Қисми 1, 26 декабря соли 2020). -Душанбе: ҶДММ “Нушбод”. -2020. -532 с. -С.39-42.
16. Восидов Ш.Ю. Моделсозии математикии масъалаҳои геометрияӣ барои донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти оли / Ш.Ю. Восидов, М.Нугмонов, Х.Ш. Чӯраев // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-назариявӣ дар мавзӯи “Масъалаҳои мубрами илму маориф дар шароити ҷаҳонишавӣ”. Бахшида ба 75-солагии донишгоҳи давлатии Кулов ба номи А.Рудакӣ. (Қисми 1, 26 декабря соли 2020). -Душанбе: ҶДММ “Нушбод”. -2020. -532 с. -С.71-74.
17. Джураев Х.Ш., О регуляризации краевых задач для гиперболического уравнения / Х.Ш. Джураев, Г.Х. Джураева, Н.Н. Мелиев // Материалы VI Всероссийской научно-практической конференции с международным участием «Современные проблемы физико-математических наук (4-5 декабря 2020г, г. Орёл): -Орёл: ОГУ имени И.С.Тургенева. - 2020. -С.223-227.
18. Одинаев С., Ақдодов Д.М., Абдуламонов Х.А. Исследование акустических параметров водных растворов электролитов // Материалы республиканской научно-теоретической конференции профессорско-преподовательского состава и сотрудников ТНУ, посвященной «5500-летию древнего Саразма», «700-летию выдающегося таджикского поэта Камола Худжанди» и «20-летию изучения и развития естественных, точных и математических наук в сфере науки и образования (2020-2040)» (20-25 апреля 2020 г.), Душанбе 2020, -С.66.
19. Комилов К. Об эффективной вязкости магнитных жидкостей. [Текст] Зарипов А.К., Убайди А. Материалы VII международной конференции «Современные проблемы физики», Душанбе, 2020 г.

Мақолаҳои хориҷае, ки соли 2020 ҷопшудаанду дар ҳисоботи соли 2020 дарҷ нағардидаанд

1. Латипова С.З., В.И. Галкин. Оценка энергии широких атмосферных ливней оптической частью высокогорной установки». Учёные записки физического факультета Московского Университета-3, 2030203. (2020)
2. Наимов, У. Р. Алгоритм коррекции координат цели в информационно-измерительной системе радиолокационной станции на основе информации о пространственной ориентации / У. Р. Наимов // Известия вузов России. Радиоэлектроника. – 2020. – № 2. -С.121-134.
3. Наимов, У. Р. Методика обоснования выбора математических моделей движения маневренных воздушных целей / У. Р. Наимов, С. Н. Данилов // Системы управления и информационные технологии. – 2020. – № 3(81). -С.54-59.
4. Реконфигурируемый канал слежения за параметрами случайного скачкообразно изменяющегося процесса / С. Н. Данилов, А. П. Пудовкин,

- Ю. Н. Панасюк, П. С. Беляев, Л. Г. Варепо, У. Р. Наимов, М. П. Беляев // Южно-сибирский научный вестник. – 2020. – № 4(32). -С.87 – 92.
5. Safarov A.G., Boboev Sh.S. Determination of the effective acceleration of dust particles in the tail of comets C/2007 N3 (Lulin), C/2011 L4 (PAN-STARRS), C/2013 US 10 (Catalina), C/2014 Q2 (Lovejoy), C/2019 Y4 (ATLAS) and C/2020 F3 (NEOWISE) // Book of Abstracts, International Churyumov readings “CAMMAC-2020”, Vinnytsia, Ukraine, November 17 – November 19, 2020, P.44-45.
6. Сафаров А.Г., Аюбов Д.К. Определение коэффициента корреляции избранных короткопериодических комет семейства Юпитера и Солнечная активность // Book of Abstracts, International Churyumov readings “CAMMAC-2020”, Vinnytsia, Ukraine, November 17 – November 19, 2020, P.71-74.
7. Ахмедова З.П., Истамов Ф., Дустов А.И. Использование проблемного обучения в высших учебных заведениях // Механика Исследования и инновации Выпуск 13. Гомел 2020. -С.219-232.
8. 10. Т.Т. Қурбонхолов, С.А. Құдусова. Усулҳои ҳалли масъалаҳо дар раванди таълими физика Вестник ТНУ, 2020.-№9, 1/2(81), -С.240-242.
9. Насимова Дж.Б., Дустов А.И., Ходжахонова И., Истамов Ф., Бузрукова Да., Одинаева С. Основные показатели работы высшего учебного заведения // Материалы XXI Международной научно-практической конференции «Проблемы педагогической инноватики в профессиональном образовании», посвященной 90-летию Макарени Александра Александровича, Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение высшего образования «Российский государственный педагогический университет им. А.И.Герцена» институт Педагогики. ISBN 978-5-8064-2871-5, УДК 377.3, Изд-во РГПУ им. А.И.Герцена, Санкт-Петербург, 2020, -С.127- 129.
10. Насимова Дж.Б., Дустов А.И., Ходжахонова И., Истамов Ф., Бузрукова Да., Махкамбоева Н. Сущность балльно-рейтинговой системы контроля знаний и её роль в процессе обучения // Материалы XXI Международной научно-практической конференции «Проблемы педагогической инноватики в профессиональном образовании», посвященной 90-летию Макарени Александра Александровича, Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение высшего образования «Российский государственный педагогический университет им. А.И. Герцена» институт Педагогики. ISBN 978-5-8064-2871-5, УДК 377.3, Изд-во РГПУ им. А.И. Герцена, Санкт-Петербург, 2020, -С.206-211.
11. Дустов А.И., Насимова Дж.Б., Истамов Ф., Ходжахонов И., Бузрукова Да. Применение современных компьютерных технологий в профессиональном воспитании. // Сборник научных статей II Международной научно-практической конференции. Воспитание и социализация в современной социокультурной среде. Г. Санкт Петербург. 2020, -С.199-203.
12. Дустов А.И., Насимова Дж.Б., Истамов Ф., Ахмедова З. П. Ходжахонов И., Бузрукова Да. Применение воспитательных технологий в современном профессиональном образовании. // Сборник научных статей II

Международной научно-практической конференции. Воспитание и социализация в современной социокультурной среде. Г. Санкт Петербург. 2020, -С.273-279.

13. Safarov A.G., Ayubov D.K. The evolution of the photometric parameters of short periodic comet 2P/Encke and Solar activity // Astronomical Journal of Azerbaijan. – 2020. Vol. 15, No 2, P.172-174.
14. Нормахмедова З., Митусов А.В., Курбонов Н.Б. Качество воды озера Исакандеркуль и его притоков // Центральноазиатский журнал исследований воды, 2020. - №6 (2). -С.38-47.
15. Джураев Х.Ш. Модельное исследование нелинейного нестационарного процесса теплопроводности в сплошных средах / Х.Ш. Джураев, К.Комилов, З.С. Норматов, А.Н. Умаров, Н. Нарзуллоев // Материалы VI Всероссийской научно-практической конференции с международным участием «Современные проблемы физико-математических наук (4-5 декабря 2020г, г. Орёл): -Орёл: ОГУ имени И.С.Тургенева. - 2020. -С.227-235.
16. Джураев Х.Ш. Модельное исследование температурной зависимости теплопроводности металлических материалов / Х.Ш. Джураев, С.Ш. Хасанов, Н. Нарзуллоев // Материалы VI Всероссийской научно-практической конференции с международным участием «Современные проблемы физико-математических наук (4-5 декабря 2020г, г. Орёл): - Орёл: ОГУ имени И.С.Тургенева. - 2020. -С.236-244.

Тезис ва фишурдаҳои маърӯзаҳои хориҷае, ки соли 2020 чопшуудаанду дар ҳисоботи соли 2020 дарҷ нағардидаанд

1. Курбонов Н.Б., Митусов А.В., Кобулиев З.В., Фрумин Г.Т. Динамика изменения химического состава воды озера Исакандеркуль и его притоков // Матер. XXXI молодёжной науч. школы-конф. «Актуальные проблемы геологии, геофизики и геоэкологии», посвящ. памяти чл.-корр. АН СССР К.О. Кратца, Санкт-Петербург, 5-9 октября 2020 г. -С.141-148.
2. Курбонов Н.Б., Фрумин Г.Т., Норматов И.Ш., Кобулиев З.В. Гидрохимия изотопов водорода ($\delta^2\text{H}$) и кислорода ($\delta^{18}\text{O}$) поверхностных вод зоны формирования реки Вахш // Матер. XXXI молодёжной науч. школы-конф. «Актуальные проблемы геологии, геофизики и геоэкологии», посвящ. памяти член-корр. АН СССР К.О. Кратца, Санкт-Петербург, 5-9 октября 2020 г. -С.135-140.

Китобҳои дарсӣ

1. Норматов И.Ш., Қурбонов Н.Б., Мирзохонова С.О., Шарипов Ч.Г. “Метеорологияи умумӣ” Бо қарори Шӯрои илмию методии ДМТ аз 27.11.2020, суратмаҷлиси №03 ҳамчун китоби дарсӣ ба чоп тавсия шудааст. Душанбе 2021. 355с.
2. Ҷӯраев Х.Ш. Усулҳои ададӣ. Китоби дарсӣ // -Душанбе: ЭР-граф, 2021. -204 сах. Шӯрои илмӣ-методии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ба чоп тавсия кардааст.

3. Шарифзода Х.Б. Сборник тестовых вопросов и задач по механике. Душанбе 2020, Матбааи ДМТ, 66 с. (бо қарори Шўрои илмӣ методии факултети физикии ДМТ аз 26.11.2020, пр. №3 ҳамчун дастури таълимӣ-методӣ ба чоп тавсия шуд)

Воситаи таълимӣ

1. Махсудов Б.И. Оптикаи квантӣ. Хосиятҳои мавҷии микрозарраҳо. Душанбе «ЭР-граф» 2021.саҳ.161.(бо қарори Шўрои илмӣ методи факултети физикаи ДМТ аз 26.04. 2021 суратмаҷлиси №8 ба чоп тавсия шуд).
2. Срумова Ф.В., Шоймкулов Б.М., Маҳкамбоев Ҷ., Маҳкамбоева Н.Д. Введение в математический анализ // Душанбе-2021., 118 саҳ.
3. Аббосов О., Махсудов Б.И. Физикаи нейтрон. ш. Душанбе. «Эр-граф»-2021.саҳ.169
4. 2. Нарзиев А. Корҳои лабораторӣ. Практикум аз физикаи атому ҳаста, курси маҳсуси дозасанҷӣ тайфсанҷӣ аз алфа-бета-гамма-нурҳо ва нейтронҳо ш.Душанбе. «Эр-граф» 2021.саҳ.203.
5. 3. Маҷмӯи супоришҳои тестӣ аз физикаи атому ҳаста (ядро) ва дозасанҷӣ. Ш.Душанбе. «Эр-граф» 2021. Саҳ.59

Дастури методе, ки дар соли 2020 чоп шуданду дар ҳисоботи 2020 дарҷ нагардидаанд

1. Гадоев С.М. Таъсири афканишоти ионизатсияқунанда ба параметрҳо ва хосиятҳои физикии сохторҳои нимноқилии технологияҳои гуногун, Душанбе: Нашриёти “Сино”, 2020. – 200 саҳ.
2. Саъдуллозода Ҳ., Солиҳов Д.Қ., Ақдодов Д.М., Гулов Б.Н. «Алифбо»-и физика. Душанбе, Матбааи ДМТ, 2020. 134 саҳ. (Бо қарори Шўрои илмию методии Донишгоҳи Миллии Тоҷикистон аз 30.03.2020, суратмаҷлиси №07 ҳамчун дастури таълимӣ-методӣ ба чоп тавсия шуд).
3. Шарифзода Х.Б. Сборник тестовых вопросов и задач по механике. Душанбе 2020, Матбааи ДМТ, 66 с. (бо қарори Шўрои илмӣ методии факултети физикии ДМТ аз 26.11.2020, пр. №3 ҳамчун дастури таълимӣ-методӣ ба чоп тавсия шуд).

Дастури методӣ

1. Аббосов О., Махсудов Б.И. Физикаи нейтрон. ш. Душанбе. «Эр-граф»-2021.саҳ.169. (бо қарори Шўрои илмӣ методи факултети физикаи ДМТ аз 24.02. 2021 суратмаҷлиси №6 ба чоп тавсия шуд).
2. Нарзиев А. Корҳои лабораторӣ. Практикум аз физикаи атому ҳаста, курси маҳсуси дозасанҷӣ тайфсанҷӣ аз алфа-бета-гамма-нурҳо ва нейтронҳо ш. Душанбе. «Эр-граф» 2021. 203 саҳ.
3. Маҷмӯи супоришҳои тестӣ аз физикаи атому ҳаста (ядро) ва дозасанҷӣ. ш. Душанбе. «Эр-граф» 2021. 59 саҳ.
4. Мирзохонова С.О. Дастури методӣ барои корҳои лабораторӣ аз фанни “Глятсиология”. – Душанбе: Матбааи ДМТ, 2021. - 73 с.

5. Умирзоқов А.М., Соибов А.А., Гафаров А.А. Метрология, стандартизация и сертификация. Душанбе, ТУТ, 2021, 196 с.
6. Умирзоқов А.М., Абдулло М.А., Соибов А.А. Метрология в биомедицинской инженерии. Душанбе: ООО "Хирадмандон", 2021. 176 с.
7. Умирзоқов А.М., Соибов А.А., Гоибов Н.Р. Нигоҳубини техникӣ ва таъмири воситаи нақлиёт. Душанбе, ТТУ им. акад. М.С. Осими, 2021, 46 с.
8. Мирзохонова С.О. Дастури методӣ барои гузаронидани таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ ва корҳои лабораторӣ аз фанҳои Гидрологияи хушкӣ ва гидрохимия – Душанбе, “Дониш” 2021.-74саҳ.
9. Шарипов Ч.Г. Дастурало оид ба иҷрои корҳои лабораторӣ аз фанҳои «Таъмини гидрометеорологӣ дар ҳоҷагӣ ва Агрометеорологӣ». ш. Душанбе. (бо қарои Шӯрои илмӣ методӣ ДМТ аз 03.11. 2021 суратмаҷлиси №02 ба чоп тавсия шуд) – Душанбе: Матбааи ДМТ, 2021. – 66 саҳ.

Монография

1. Мирзохонова С.О. Влияние изменения климата на гидрологический режим бассейна реки Пяндж. LAP LAMBERT Academic Publishing, 2021 - 137 с.
2. Курбонов Н.Б., Фрумин Г.Т. Влияние изменения климата на условия формирования и химического состава водных ресурсов бассейна реки Зерафшан. - LAP LAMBERT Academic Publishing, 2021 - 145 с.
3. Гарелина С.А., Давлатшоев С.К., Латышенко К.П., Курбонов Н.Б. Повышение безопасности гидротехнических сооружений. Часть 2. На примере водохранилища Нуракской ГЭС на реке Вахш - Химки: Академия гражданской защиты МЧС России, 2021. - 192 с.
4. Джураев Х.Ш. Явления переноса энергии и массы в конденсированных средах: математическое моделирование, оптимизация, практические приложения. // - Душанбе: ЭР-граф, 2021. -236 с.

Монографияе, ки дар соли 2020 чоп шуду дар ҳисоботи 2020 дарҷ нагардидааст

1. Гадоев С.М. Таъсири омилҳои радиатсионӣ ба соҳтори технологияҳои нимноқилӣ. Душанбе: Нашриёти “Сино”, 2020. – 96 саҳ.
2. Оринина Л.В., Одинаева С.А., Гафаров Ф.А., Курбонова У.Т., Орифов О.О. Психолого-Педагогические основы инженерной подготовки обучающихся (на материалах международного образовательного проекта extend). Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение высшего образования "Магнитогорский государственный университет", Таджикский национальный университет, Кулябский государственный университет. Новосибирск, 2020.- 78 с.

Патент

1. Амирзода О.Х., Давлатшоев С.К., Қурбонов Н.Б., Насруллоев Ф.Х. Системаи идоракуни соҳаи обу энергетика №ТJ 1174 аз 24.06.2021с.
2. Махсудо Б.И., Эгамов С.Х., Файзуллоев И.Х. Нахустпатент: Лазерный датчик смещения на основе полимерно-жидкокристаллических композитов.

Патенте, ки дар сатҳи омӯзиш қарор доранд

1. Махсудов Б.И. Ниораи Зайдулло. Нахустпатент: Способ ускорение действия азотосодержащих лекарственных веществ (дар сатҳи омӯзиш қарор дорад).

Декани факултети физика
д.и.ф.-м., профессор

Солиҳов

Д.К.

Муовини декан оид ба илм ва
робитаҳои байналмиллаӣ
н.и.ф.-м., дотсент

Шарипов

Ч.Г.